

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Β΄ Γυμνασίου

Τίτλος:

«Εγκλίσεις και τροπικότητες»

Συγγραφή: ΣΤΕΦΑΝΙΑ ΜΠΟΤΕΛΗ

Εφαρμογή: ΣΤΕΦΑΝΙΑ ΜΠΟΤΕΛΗ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Εγκλίσεις και τροπικότητες

Εφαρμογή σεναρίου

Στεφανία Μποτέλη

Δημιουργία σεναρίου

Στεφανία Μποτέλη

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Β' Γυμνασίου

Σχολική μονάδα

2ο Γυμνάσιο Χαριλάου

Χρονολογία

Από 31-10-2013 έως 5-12-2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

Β1 μέρος της 2ης ενότητας, «Εγκλίσεις στις ανεξάρτητες προτάσεις».

Διαθεματικό

Όχι.

Χρονική διάρκεια

13 ώρες

Χώρος

Ι. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας.

Εκτός σχολείου: συναντήσεις για εργασίες.

II. Εικονικός χώρος: wiki τάξης.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Το σενάριο προϋποθέτει:

- Δημιουργία wiki της τάξης από τον εκπαιδευτικό και εξοικείωση των μαθητών με το περιβάλλον wiki.
- Τη χρήση βιντεοπροβολέα ή διαδραστικού πίνακα για την παρουσίαση των εργασιών των μαθητών.
- Εξοικείωση των μαθητών με τη χρήση του διαδικτύου και ειδικότερα με τη χρήση των Ηλεκτρονικών Σωμάτων Κειμένων.
- Εξοικείωση του εκπαιδευτικού και των μαθητών με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Στεφανία Μποτέλη, Εγκλίσεις και τροπικότητες, Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου, 2013.

Το σενάριο αντλεί

Λευτέρης Βεκρής, Η οικογένεια με τη γλώσσα των κόμικς, Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου, 2012. Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σύμφωνα με τη συντάκτρια του σεναρίου «Εγκλίσεις και τροπικότητες» σκοπός του ήταν οι μαθητές/τριες να κατανοήσουν τη σημασιολογική λειτουργία των εγκλίσεων μέσα σε ένα ορισμένο κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο και γενικότερα τη μεγάλη

σημασία που έχουν οι τροπικότητες στην επικοινωνιακή συνομιλία και στην πρόσληψη ενός κειμένου.

Η κατανόηση αυτή έγινε στο πλαίσιο της εφαρμογής του σεναρίου και οδήγησε στη συνειδητοποίηση ότι κάθε επικοινωνία προφορική ή γραπτή αποτελεί ένα κοινωνικό γεγονός και ότι οι γλωσσικές μας επιλογές, λεξιλογικές, γραμματικές, φωνολογικές, διαμορφώνουν κοινωνικές σχέσεις αλλά και αποτελούν δείκτες μιας ορισμένης κοινωνικής πραγματικότητας.

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε σε τρεις φάσεις. Στην πρώτη φάση οι μαθητές/τριες εμπλέχτηκαν σε ένα παιχνίδι ρόλων όπου ανακάλυψαν ότι οι συνομιλιακοί ρόλοι, οι σχέσεις δηλαδή όσων εμπλέκονται σε μια διαπροσωπική επικοινωνία αλλά και ο επικοινωνιακός στόχος, υπαγορεύουν και διαφορετικές γλωσσικές επιλογές και ειδικότερα διαφορετικές τροπικότητες. Στη δεύτερη φάση οι μαθητές/τριες αποδόμησαν διαφορετικά κειμενικά είδη και συνειδητοποίησαν ότι το κείμενο περιέχει στοιχεία του συγκεκριμένου στο οποίο παρήχθη, το οποίο επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιείται η γλώσσα και τις τροπικότητες του, που φανερώνουν τη σχέση του παραγωγού νοήματος με την πραγματικότητα και κατ' επέκταση τη σχέση που θέλει να καλλιεργήσει με τους αποδέκτες του παραγόμενου νοήματος, προκειμένου να ικανοποιήσει έναν συγκεκριμένο επικοινωνιακό στόχο. Στην τρίτη φάση οι μαθητές/τριες παρουσίασαν τις εργασίες τους που είχαν ήδη δημοσιοποιηθεί στο wiki της τάξης όπου είχε αναρτηθεί και ένα θεωρητικό κείμενο με τίτλο «Εγκλίσεις και τροπικότητες» για διευκόλυνση τους, το οποίο εμπλουτιζόταν συνεχώς με παραδείγματα.

Γενικά, κατά την εφαρμογή του συγκεκριμένου σεναρίου ακολουθήθηκε η διαδικασία ανακαλυπτικής μάθησης, η οποία δεν περιορίστηκε στην ανάπτυξη κάποιων επιμέρους δεξιοτήτων (π.χ. απλή αναγνώριση εγκλίσεων με βάση τα μορφολογικά ή άλλα εξωτερικά χαρακτηριστικά) και υιοθετήθηκε η κειμενοκεντρική προσέγγιση, καθώς σύμφωνα και με τη συντάκτρια του σεναρίου «μόνο μέσα από τη συγκριτική μελέτη αυθεντικών κειμένων που χαρακτηρίζονται από γλωσσική

ποικιλία και μπορεί να διαφοροποιούνται ως προς τον βαθμό αποτελεσματικότητάς τους μπορεί να γίνει κατανοητή η υφή της κειμενικής επικοινωνίας και να επιτευχθεί η βελτίωση του προφορικού και γραπτού λόγου των παιδιών» (Κωστούλη 2001: 233).

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Κατά την εφαρμογή του συγκεκριμένου σεναρίου υιοθετήθηκαν στοιχεία της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου διδασκαλίας, καθώς οι μαθητές και μαθήτριες συνεργάστηκαν σε ομάδες για την από κοινού παραγωγή αυθεντικού προφορικού λόγου αλλά και για την από κοινού επεξεργασία ποικίλων κειμενικών ειδών. Επιπλέον, στο πλαίσιο της ομάδας έγινε η αυτοξιολόγηση και ετεροαξιολόγησή τους. Επίσης, κατά την εφαρμογή του συγκεκριμένου σεναρίου αξιοποιήθηκε σε μεγάλο βαθμό και η θεωρία του κοινωνικού εποικοδομισμού του Vygotsky. Τέλος, αντλήθηκαν στοιχεία και από τη θεωρία της Εγκαθιδρυμένης Μάθησης, καθώς οι μαθητές/τριες μαθαίνουν μέσα από αυθεντικές εμπλαισιωμένες επικοινωνιακές περιστάσεις αλλά και από τη θεωρία της Καθοδηγούμενης Ανακάλυψης (Bruner), καθώς με τη βοήθεια της «σκαλωσιάς» (scaffolding) που δίνεται από τον εκπαιδευτικό οι μαθητές/τριες μέσω της επαγωγικής αναζήτησης της γνώσης καταλήγουν σε γενικά συμπεράσματα αποκτώντας γνώσεις με τις δικές τους ενέργειες.

Σε ό,τι αφορά τη διδασκαλία της γλώσσας, αυτή δεν προσεγγίζεται αποσπασματικά ούτε και περιορίζεται στην ανάπτυξη κάποιων επιμέρους δεξιοτήτων, αλλά καλλιεργείται μέσω της κατανόησης και παραγωγής αυθεντικών κειμένων. Πιο συγκεκριμένα, για τη διδασκαλία των εγκλίσεων και γενικότερα των τροπικότητων χρησιμοποιήθηκε ως θεωρητικό πλαίσιο η θεωρία των λεκτικών πράξεων και η Συστημική Λειτουργική Γραμματική του M.A.K. Halliday που αναγνωρίζει τον σημαντικό ρόλο της γραμματικής στην εκπαίδευση και βασίζεται σε μια κοινωνική

θεώρηση της γλώσσας, η οποία γίνεται αντιληπτή ως μια σημαντική πηγή κατασκευής και ανταλλαγής κοινωνικών νοημάτων (Λύκου, χ.χ.: 2).

Ειδικότερα, μέσω της ανάγνωσης, κατανόησης, παραγωγής κειμένων οι μαθητές/τριες ήρθαν σε μια πρώτη επαφή με τους κοινωνικούς θεσμούς, με αποτέλεσμα στο μέλλον η γνώση τους κατά την ανάγνωση ενός κειμένου να ενεργοποιείται, γεγονός που θα τους επιτρέπει την καλύτερη κατανόησή του. Επιπλέον, η χρήση του wiki και του διαδικτύου οδήγησε στην ανάπτυξη δεξιοτήτων γραμματισμού στις νέες τεχνολογίες. Τα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα αντιμετωπίστηκαν ως μέσα πρακτικής γραμματισμού, καλλιεργήθηκαν δεξιότητες χρήσης τους, ενώ αξιοποιήθηκε ο Η/Υ ως περιβάλλον διερεύνησης, συνεργασίας και παραγωγής λόγου. Τέλος, στην κατεύθυνση του κριτικού γραμματισμού επισημάνθηκε ότι οι χρήσεις της γλώσσας διαμορφώνουν αλλά και διαμορφώνονται μέσα από ιδεολογικές θέσεις συνδεδεμένες με μορφές κοινωνικής εξουσίας (σχετικά με τους γραμματισμούς βλ. Μητσικοπούλου 2001: 209-213).

Η μέθοδος που ακολουθήθηκε είναι συμβατή με τις ανάγκες του Νέου Σχολείου: ανακαλυπτική-διευρευνητική, στηριγμένη στη συνεργατική μάθηση, με τον δάσκαλο σε ρόλο οργανωτή και εμπυχωτή. Η διδακτική πρόταση που εφαρμόστηκε κινήθηκε, επομένως, και στις τέσσερις πλευρές του ρόμβου της γλωσσικής εκπαίδευσης (Κουτσογιάννης 2012) με βασικούς στόχους, πέρα από τη γλωσσική διδασκαλία, τον εμπλουτισμό των γνώσεων για τον κόσμο, τη διαμόρφωση κριτικής στάσης, την καλλιέργεια νέων γραμματισμών και, τελικά, τη διαμόρφωση μαθητών που ως αυριανοί πολίτες έχοντας «εκπαιδευτεί» μέσω του σχολείου σε κοινωνικές πρακτικές θα επικοινωνούν αποτελεσματικά ανταποκρινόμενοι στα προσωπικά, κοινωνικά και επαγγελματικά τους ενδιαφέροντα και στις απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας.

Γενικά, κατά το συγκεκριμένο σενάριο αναπτύχθηκαν ιδιαίτερα σημαντικές δεξιότητες των μαθητών/τριών, δεδομένου ότι αυτοί εξασκήθηκαν στην

κατευθυνόμενη ανακάλυψη, στην ενεργό συμμετοχή, στη συνεργασία, στην κριτική σκέψη, στην οργανωμένη δουλειά και στην τήρηση καθορισμένων χρονικών ορίων.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

- Συνειδητοποίηση του κοινωνικού ρόλου της γλώσσας και του γεγονότος ότι οι γλωσσικές μας επιλογές διαμορφώνουν κοινωνικά νοήματα και κοινωνικές σχέσεις.
- Καλλιέργεια γλωσσικής ενσυναίσθησης μαθητών/τριών και κριτικής στάσης με αποτέλεσμα καλύτερες γλωσσικές επιλογές στο μέλλον για την επίτευξη ενός συγκεκριμένου επικοινωνιακού στόχου.
- Συνειδητοποίηση της ιδεολογικής δύναμης της γλώσσας και του γεγονότος ότι αναπαράγει ή ανατρέπει σχέσεις εξουσίας.

Γνώσεις για τη γλώσσα

- Διάκριση των εγκλίσεων με βάση τα εξωτερικά χαρακτηριστικά της καθεμίας (η υποτακτική συνοδεύεται από τα μόρια *να* ή *ας* και έχει άρνηση *μην*, η οριστική συνοδεύεται από το μόριο *θα* και έχει άρνηση *δεν* και η προστακτική έχει διαφορετικούς γραμματικούς τύπους από τις άλλες δύο).
- Κατανόηση της έννοιας της τροπικότητας (της σημασιολογικής λειτουργίας, δηλαδή, των εγκλίσεων και άλλων γλωσσικών στοιχείων).
- Κατανόηση της σημασιολογικής λειτουργίας των εγκλίσεων και των τροπικότητων για την παραγωγή νοήματος.
- Κατανόηση της σημασίας των παραγλωσσικών και εξωγλωσσικών στοιχείων ως στοιχείων τροπικότητας.
- Χρήση των εγκλίσεων και των τροπικότητων ανάλογα με την επικοινωνιακή περίσταση.

- Κατανόηση της χρήσης των εγκλίσεων και των τροπικοτήτων σε διάφορα κειμενικά είδη ανάλογα με τον επικοινωνιακό στόχο που αυτά καλούνται να επιτελέσουν.

Γραμματισμοί

Κλασικός γραμματισμός

- Κατανόηση των τροπικοτήτων των εγκλίσεων (το πραγματικό, το ενδεχόμενο, το επιθυμητό κλπ.).
- Διάκριση των διαφορετικών σημασιολογικών λειτουργιών των εγκλίσεων ειδικότερα και των τροπικοτήτων γενικότερα και χρήση τους ανάλογα με την επικοινωνιακή περίσταση.
- Παραγωγή και επεξεργασία προσχεδιασμένου και εμπλαισιωμένου σε ορισμένο επικοινωνιακό πλαίσιο προφορικού λόγου.
- Επεξεργασία διαφόρων κειμενικών ειδών και εξοικείωση με τα γλωσσικά μέσα και τους τρόπους πειθούς που χρησιμοποιούν οι συντάκτες τους ανάλογα με τον επικοινωνιακό τους στόχο και τη σχέση που θέλουν να καλλιεργήσουν με τους αποδέκτες των κειμένων τους.
- Παραγωγή γραπτού λόγου εμπλαισιωμένου σε ορισμένο επικοινωνιακό πλαίσιο.

Νέοι γραμματισμοί

- Αναζήτηση κειμένων στα [Ηλεκτρονικά Σώματα Κειμένων](#) της Πύλης για την ελληνική γλώσσα.
- Χρήση του wiki για τη συνεργατική παραγωγή γραπτού λόγου και εξοικείωση με τις έννοιες της ρευστότητας και των διαδοχικών κειμενικών μορφών που μετά από αλληπάλληλες παρεμβάσεις και διορθώσεις καταλήγουν στην τελική μορφή, που είναι και το αποτέλεσμα της ομαδικής εργασίας.
- Χρήση του wiki στο πλαίσιο της συνεργατικής μάθησης, με αποτέλεσμα την εξοικείωση των μαθητών/τριών με συνεργατικούς διαδικτυακούς χώρους που

ανοίγουν νέους δρόμους στην εκπαίδευση και προσφέρουν εργαλεία με αποτέλεσμα τη συνεισφορά όλων στην εκπαιδευτική διαδικασία, την κατάργηση του ρόλου του δασκάλου-αυθεντία και την ενίσχυση της αυτενέργειας των μαθητών.

- Εξοικείωση των μαθητών με μονοτροπικά και πολυτροπικά κείμενα και κατανόηση των διαφορών τους μέσω ασκήσεων μετασχηματισμού μονοτροπικών κειμένων σε πολυτροπικά κείμενα.

Κριτικός γραμματισμός

- Συνειδητοποίηση των διαφορών των κειμενικών ειδών ανάλογα με τους επικοινωνιακούς στόχους που αυτά επιτελούν.
- Καλλιέργεια της αντίληψης ότι η γλώσσα δεν είναι ιδεολογικά αθώα καθώς επίσης και της αντίληψης ότι η γλώσσα κατασκευάζει κοινωνικές ταυτότητες.
- Υιοθέτηση κριτικής στάσης απέναντι στα παραγόμενα γλωσσικά προϊόντα, δεδομένου ότι αυτά έχουν σκοπό να εξυπηρετήσουν έναν ορισμένο επικοινωνιακό στόχο με αποτέλεσμα τη δημιουργία υποψιασμένων ομιλητών και αναγνωστών.
- Καλλιέργεια κριτικής στάσης απέναντι στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα συνεργασίας (π.χ. [Wikipedia](#)) και κοινωνικής δικτύωσης (π.χ. [Facebook](#)) και απέναντι στις γλωσσικές επιλογές των δημιουργών τους (χρήση εγκλίσεων σε όρους συμμετοχής, πολιτική απορρήτου κλπ.) και συνειδητοποίηση της σημασίας της έννοιας της κοινότητας για τους χώρους αυτούς καθώς και συνειδητοποίηση της προσωπικής ευθύνης για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας και της ομαλής λειτουργίας των ηλεκτρονικών αυτών χώρων.

Διδακτικές πρακτικές

Με βάση τις διδακτικές πρακτικές που εφαρμόστηκαν στο συγκεκριμένο σενάριο οι μαθητές ανέπτυξαν:

- Τη δεξιάτητα της συνεργασίας με τα άλλα μέλη της ομάδας τους.

- Τη δεξιότητα της αυτενέργειας μέσα από την ανάληψη πρωτοβουλιών.
- Τη δημιουργικότητα μέσω της παραγωγής κειμένων προφορικών και γραπτών.
- Υπεύθυνη στάση απέναντι στον εαυτό τους και στους συμμαθητές τους, για να λειτουργήσει αποτελεσματικά η ομάδα τους.
- Υπεύθυνη στάση απέναντι στα νέα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα συνεργασίας, μάθησης και κοινωνικής δικτύωσης.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφόρμηση για την εφαρμογή του συγκεκριμένου σεναρίου αποτέλεσε ο προβληματισμός της διδάσκουσας να διδάξει με τρόπο ουσιαστικό και όχι μηχανιστικό τις εγκλίσεις και τις σημασιολογικές τους λειτουργίες (τροπικότητες) αλλά και η επιδίωξή της να βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν τη μεγάλη σημασία που έχουν οι τροπικότητες στην εκφορά λόγου (προφορικού και γραπτού) και τη νοηματοδότησή του, δεδομένου ότι καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό τη συνομιλιακή επικοινωνία, είναι ενδεικτικές των σχέσεων που διατηρούν οι συνομιλητές (πομποί και δέκτες) και καθορίζουν τη στάση τους απέναντι στον εκφερόμενο λόγο.

Επιπλέον, όπως επισημαίνεται και από τη συντάκτρια του σεναρίου, η ορολογία που αφορά στις εγκλίσεις και στην τροπικότητα διαφέρει στα διάφορα βιβλία της γραμματικής, γεγονός που φέρνει σε αμηχανία τον εκπαιδευτικό. Αυτή η ποικιλομορφία στην κατηγοριοποίηση και στην ορολογία εξηγεί τη δυσκολία του εκπαιδευτικού να διδάξει αποτελεσματικά το κεφάλαιο αυτό αλλά και το γιατί αναφέρεται ρητά στο Βιβλίο Εκπαιδευτικού για τη [Νεοελληνική Γλώσσα της Β΄ Γυμνασίου](#) (σελ. 25) ότι «οι σημασίες που παίρνουν οι εγκλίσεις είναι δυσνόητες για τους μαθητές», ενώ προτείνεται «οι περισσότερες ασκήσεις, κυρίως οι προφορικές,

να γίνουν στην τάξη, ώστε να εμπλακούν οι μαθητές σε δραστηριότητες προφορικού λόγου και τελικά να μπορούν να διακρίνουν τις σημασίες των εγκλίσεων, καθώς και να τις χρησιμοποιούν ανάλογα με την επικοινωνιακή περίσταση».

Με αφετηρία, λοιπόν, τη συγκεκριμένη παρατήρηση στο Βιβλίο Εκπαιδευτικού οι μαθητές/τριες εμπλέχτηκαν σε παιχνίδια ρόλων, ώστε να συνειδητοποιήσουν την επικοινωνιακή αξία των εγκλίσεων και να ανακαλέσουν τα όσα γνωρίζουν για τις εγκλίσεις, ενώ στη συνέχεια για την εμπέδωση των γνώσεων αυτών οι μαθητές επικεντρώθηκαν στην επεξεργασία ποικίλων ειδών κειμένου, ώστε να επιτευχθεί η διδασκαλία της κειμενικής διάστασης της γραμματικής (τα γραμματικά φαινόμενα, δηλαδή, να διδαχθούν μέσα από το κείμενο). Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται: (Κωστούλη 2001: 230): «Μέσα από τη συμμετοχή των μαθητών/τριών σε διάφορα επικοινωνιακά γεγονότα, όπου καλούνται να πραγματώσουν ποικίλους ρόλους και να επεξεργαστούν με κριτικό τρόπο κείμενα (όπως άρθρα από εφημερίδες, διαφημίσεις κ.λ.π.), επιτυγχάνεται όχι μόνο η διεύρυνση της γλωσσικής και επικοινωνιακής τους ικανότητας αλλά καθίσταται δυνατή και η επιζητούμενη αλληλεπίδραση του σχολείου με τον ευρύτερο κοινωνικό χώρο».

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο αντλεί τη θεματική του από το Β1 μέρος της 2ης ενότητας του σχολικού εγχειριδίου της Νεοελληνικής Γλώσσας της Β΄ Γυμνασίου. Επίσης, συνάδει με το [Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για το Γυμνάσιο](#) (2011), σύμφωνα με το οποίο οι μαθητές/τριες οφείλουν :

- Να συνειδητοποιήσουν τις δυνατότητες χρήσης των διαφόρων γλωσσικών στοιχείων και να τα συσχετίζουν με κειμενικές και επικοινωνιακές λειτουργίες.
- Να αναπτύξουν τις αναγκαίες στρατηγικές για την κατανόηση και παραγωγή κειμένων. Η εμπέδωση των σημασιολογικών λειτουργιών των εγκλίσεων ειδικότερα και των τροπικότητων γενικότερα μπορεί να αποτελέσει μία από

τις στρατηγικές εκείνες, ώστε οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση να κατανοούν και να μεταδίδουν γλωσσικά μηνύματα με τρόπο διαφοροποιημένο ανάλογα με την περίσταση επικοινωνίας και το κειμενικό είδος και να κατακτήσουν τους απαραίτητους επικοινωνιακούς κανόνες της ΝΕ.

- Να συνειδητοποιήσουν ότι οι γλωσσικές μορφές (στην περίπτωση μας η επιλογή της μιας ή της άλλης έγκλισης, η υιοθέτηση εκ μέρους του ομιλητή ή παραγωγού γραπτού λόγου της μιας ή της άλλης τροπικότητας) λειτουργούν ως ενδείκτες κοινωνικών παραμέτρων και ως μηχανισμοί δόμησης ταυτοτήτων, ιδεολογιών, στάσεων και συμπεριφορών, ώστε να είναι σε θέση να αναδεικνύουν τη σχέση της γλώσσας των κειμένων με ποικίλες κοινωνικές συνθήκες και ιδεολογίες και να προσεγγίζουν κριτικά αυτές τις σχέσεις.
- Να κατανοήσουν πως τόσο η κατανόηση όσο και η παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου μπορούν να υποστηριχτούν από εργαλεία Web 2.0 παρεμβαίνοντας υποβοηθητικά στην καλλιέργεια της ΝΕ.
- Να κατανοήσουν ότι κάθε επικοινωνιακό συμβάν διαμορφώνεται από διάφορους επικοινωνιακούς παράγοντες (σκοπός, πομπός, δέκτης, κοινωνικό πλαίσιο, θεσμοθετημένες κοινωνικές πρακτικές, σχέσεις ισότητας, ανισότητας, αυθεντίας, αλληλεγγύης μεταξύ των συμμετεχόντων, παγιωμένες ή μη γλωσσικές και κειμενικές πρακτικές κλπ.), ώστε να είναι σε θέση να τους ανακαλύπτουν, να τους κατονομάζουν και να εξηγούν τον ρόλο τους.
- Να κατανοήσουν ότι η παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου αποτελεί μια διαδικασία συνεργατική και δημιουργική, ώστε να είναι σε θέση να επανασχεδιάζουν, να σχολιάζουν και να αξιολογούν τον παραγόμενο λόγο τους.

Όσον αφορά την προσωπική και κοινωνική τους ζωή επιδιώκεται:

- Να συνειδητοποιήσουν ότι η κατανόηση και παραγωγή κειμένων αποτελούν κοινωνικές πράξεις με την αντίστοιχη βαρύτητα και τον ρόλο που έχουν όλες

οι κοινωνικές πράξεις, ώστε να είναι σε θέση να τις αντιμετωπίζουν ως τέτοιες.

- Να κατανοήσουν ότι η επικοινωνία αποτελεί μια διαδικασία κατά την οποία ανταλλάσσονται διαφορετικές γνώσεις, στάσεις και ιδεολογίες, ώστε να είναι σε θέση να τις διαπραγματεύονται με σεβασμό στην προσωπικότητα των συνομιλητών και συνομιλητριών τους.
- Να κατανοήσουν ότι η παραγωγή λόγου αποτελεί προϊόν συνεργασίας, ώστε να είναι σε θέση να συνεργάζονται ισότιμα και δημοκρατικά, για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των επικοινωνιακών καταστάσεων.
- Να κατανοήσουν ότι στον σύγχρονο κόσμο κυρίαρχος τρόπος μάθησης είναι ο διερευνητικός, ώστε να είναι σε θέση να λειτουργούν ως ερευνητές και ερευνήτριες και να αποκτούν πρόσβαση σε πρακτικές γραμματισμού εκτός σχολείου.
- Να κατανοήσουν ότι οι ΤΠΕ αποτελούν φορείς γνώσης και πληροφόρησης, ώστε να προσπαθήσουν να πλοηγούνται σε έντυπες και ηλεκτρονικές πηγές και να αποκτήσουν δεξιότητες παραγωγής λόγου με τη βοήθεια εφαρμογών της σύγχρονης τεχνολογίας (εργαλεία επικοινωνίας, συνεργασίας, κοινωνικής δικτύωσης, μάθηση μέσω διαδικτύου κτλ.).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

1. Οι ΤΠΕ χρησιμοποιούνται ως παιδαγωγικό μέσο και αξιοποιούνται για την αναζήτηση και ανεύρεση ποικίλου περιεχομένου αυθεντικού γλωσσικού υλικού στα Ηλεκτρονικά Σώματα Κειμένων (Κουτσογιάννης 2012α: 18, 43).
2. Οι ΤΠΕ χρησιμοποιούνται ως μέσα πρακτικής γραμματισμού εισάγοντας τη «νέα επικοινωνιακή τάξη πραγμάτων» στο περιεχόμενο της γλωσσικής επικοινωνίας. Οι μαθητές εξοικειώνονται με διαφορετικά ηλεκτρονικά περιβάλλοντα παραγωγής λόγου (Wiki) για τη συγγραφή και συμπαραγωγή γραπτού λόγου αλλά και για την παραγωγή πολυτροπικών κειμένων. Τέλος, η

προγραμματισμένη δημοσίευση των κειμένων τους στο wiki της τάξης συνεπάγεται μια διαφορετική εκ μέρους τους αντιμετώπιση αναφορικά με τη διαφορετική επεξεργασία του παραγόμενου προς δημοσίευση κειμένου (Κουτσογιάννης 2012α: 36). Όσον αφορά στα κείμενα εξοικειώνονται με τις έννοιες της πολυτροπικότητας και της υπερκειμενικότητας.

3. Οι ΤΠΕ γίνονται αντικείμενο προβληματισμού για τη δημιουργία υπεύθυνων χρηστών των νέων ηλεκτρονικών περιβαλλόντων συνεργασίας και κοινωνικής δικτύωσης, οι οποίοι θα έχουν καλλιεργήσει την πεποίθηση ότι, παρά την ύπαρξη όρων χρήσης και πολιτικών απορρήτου, απαιτείται η προσωπική συμβολή όλων για την ομαλή επικοινωνία και συνεργασία των κοινοτήτων που δημιουργούνται στους χώρους αυτούς αλλά και για τον αποκλεισμό κινδύνων που αυτοί εγκυμονούν.

Κείμενα

Στην ολομέλεια

1Α. *Βικιπαίδεια: τι δεν είναι η Βικιπαίδεια.* Στην ηλεκτρονική διεύθυνση http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%92%CE%B9%CE%BA%CE%B9%CF%80%CE%B1%CE%AF%CE%B4%CE%B5%CE%B9%CE%B1:%CE%A4%CE%B9_%CE%B4%CE%B5%CE%BD_%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9_%CE%B7_%CE%92%CE%B9%CE%BA%CE%B9%CF%80%CE%B1%CE%AF%CE%B4%CE%B5%CE%B9%CE%B1

1Β. Δήλωση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων στο Facebook (Υποκεφάλαιο *Ασφάλεια*). Στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://www.facebook.com/legal/terms>

Σε ομάδες

2. *Η επιδερμίδα μας μετά το καλοκαίρι.* Εφημερίδα «Μακεδονία». Στα Σώματα Κειμένων της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα και στην ηλεκτρονική διεύθυνση http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/corpora/macedonia/content.html?p=31&t=1,845

3. *Όχι μόνο δεν κινδυνεύετε, αλλά ωφελείστε.* Εφημερίδα «Μακεδονία». Στα Σώματα Κειμένων της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα και στην ηλεκτρονική διεύθυνση http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/corpora/macedonia/content.html?p=1&t=1,738
4. *Ανιχνεύοντας την αρμονία κρασιών και εδεσμάτων.* Εφημερίδα «Μακεδονία». Στα Σώματα Κειμένων της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα και στην ηλεκτρονική διεύθυνση http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/corpora/macedonia/content.html?p=11&t=1,95
5. *Πολεμήστε τον πόλεμο.* Εφημερίδα «Τα Νέα». Στα Σώματα Κειμένων της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα και στην ηλεκτρονική διεύθυνση http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/corpora/nea/content.html?p=15&t=2,4248
6. *Φορητός υπολογιστής για επιχειρηματίες.* Εφημερίδα «Τα Νέα». Στα Σώματα Κειμένων της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα και στην ηλεκτρονική διεύθυνση http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/corpora/nea/content.html?p=15&t=2,3755
7. *Οι δεινόσαυροι επιτίθενται.* Εφημερίδα «Τα Νέα». Στα Σώματα Κειμένων της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα και στην ηλεκτρονική διεύθυνση http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/corpora/nea/content.html?p=15&t=2,4296
8. *Ιπτάμενα φύλλα, δηλητηριασμένα βέλη.* Εφημερίδα «Τα Νέα». Στα Σώματα Κειμένων της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα και στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.greek->

language.gr/greekLang/modern_greek/tools/corpora/macedonia/content.html?p=6&t=1,1684

Βίντεο

The power of words: <http://www.youtube.com/watch?v=Hzgzim5m7oU> (ολόκληρο)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Αρχικά την πρώτη ώρα είδαμε το βίντεο «The power of words» και τονίσαμε πόσο σημαντικός ως προς τη σημασιοδότηση του λόγου είναι ο τρόπος με τον οποίο λέμε κάτι και τα γλωσσικά μέσα που χρησιμοποιούμε. Επιπλέον, επισημάναμε ότι ο τρόπος με τον οποίο λέμε ή γράφουμε κάτι είναι παραγωγός και ενδείκτης κοινωνικού νοήματος (μας δίνει, δηλαδή, πληροφορίες για τους κοινωνικούς ρόλους των προσώπων που συνομιλούν και τη σχέση που έχουν μεταξύ τους), μπορεί να αλλάξει τη στάση των άλλων απέναντί μας αλλά και να οδηγήσει σε επιτυχία ή αποτυχία την επικοινωνία. Κατά συνέπεια, οι λέξεις έχουν μεγάλη κοινωνική δύναμη και την ώρα που μιλάμε επιτελούμε και μια κοινωνική πράξη με συνέπειες θετικές ή αρνητικές (γι' αυτό, όπως επισήμανε ένας μαθητής, ο λαός λέει ότι «η γλώσσα κόκαλα δεν έχει και κόκαλα σπάει»).

Εικόνα 1- Προβολή βίντεο «The power of words»

Στη συνέχεια τονίστηκε ότι στη νοηματοδότηση του λόγου μας πολύ σημαντικό ρόλο παίζουν οι εγκλίσεις, με τις οποίες εκφράζονται συχνά διάφορες τροπικότητες, δηλαδή σημασιολογικές λειτουργίες, που δείχνουν την υποκειμενική στάση των συνομιλούντων απέναντι στην πραγματικότητα και τη διάθεσή τους απέναντι στους συνομιλητές τους (M.A. K. Halliday). Επίσης, επισημάναμε ότι σε καμιά περίπτωση δεν μπορούμε να πούμε πως η οριστική εκφράζει μόνο το βέβαιο ή η προστακτική μόνο την προσταγή, καθώς οι ίδιες εγκλίσεις μπορούν να εκφράζουν πολλές άλλες τροπικότητες.

Στο σημείο αυτό αναφέρθηκα στις δύο ειδών τροπικότητες (επιστημική και δεοντική) που καταγράφονται στο βιβλίο της [Γραμματικής Χατζησαββίδη](#) (σελ. 126-127 & 128-129) συμπληρώνοντας ότι το θέμα της τροπικότητας το διαπραγματεύονται με διαφορετικό τρόπο οι συγγραφείς των βιβλίων Γραμματικής. Αυτό, λοιπόν, που έχουν να κάνουν οι ίδιοι ως μαθητές, για να εντοπίσουν την τροπικότητα, είναι να σκεφτούν με βάση το γλωσσικό τους ένστικτο και να παρατηρήσουν διάφορους δείκτες όπως τροπικά επιρρήματα (π.χ. *ίσως-πιθανόν-ασφαλώς-σίγουρα*), απρόσωπα τροπικά ρήματα (π.χ. *μπορεί-πρέπει-επιβάλλεται*), πρωτοπρόσωπα δοξαστικά ρήματα (π.χ. *νομίζω*), συνδέσμους (π.χ. *αν, να*), μόρια (π.χ. *μακάρι, ας*), συνδυασμούς συνδέσμων, ειδικούς συνδυασμούς μορίων, συνδέσμων και ρηματικών ποιών ενέργειας (π.χ. *ευχετικό μόριο μακάρι +να + μη συνοπτικός παρελθοντικός χρόνος*), απρόσωπες εκφράσεις (π.χ. *είναι βέβαιο ότι*) κτλ.

Στη συνέχεια, έγραψα στον πίνακα την ίδια πρόταση σε διαφορετικούς βαθμούς βεβαιότητας και προσδοκίας και οι μαθητές/τριες έβρισκαν την έγκλιση και την τροπικότητα. Σχολιάσαμε τον υποθετικό σύνδεσμο *αν* στην πρόταση «Κι αν βρέξει;», όπου η υποθετική πρόταση είναι χωρίς απόδοση και η τροπικότητα που εκφράζεται είναι υπόθεση που ενέχει και απορία. Στο σημείο αυτό σχετικά με την έγκλιση επισήμανα ότι άλλες γραμματικές θεωρούν δεδομένη τη σύνταξη του υποθετικού συνδέσμου *αν* με *υποτακτική*, ενώ άλλες γραμματικές υποστηρίζουν πως ο σύνδεσμος

αν συντάσσεται με οριστική (λόγω άρνησης «δεν»)¹. Με αφορμή την εκφορά «Βρέξε, επιτέλους!» οι μαθητές/τριες παρατήρησαν την προστακτική και ως τροπικότητα την έντονη παράκληση αλλά και το γεγονός ότι το σημείο στίξης προσδίδει ένταση στον λόγο. Με αφορμή την εκφορά «Μακάρι να βρέξει» σχολιάσαμε το γεγονός ότι όταν τα μόρια *μακάρι, ας, να,* συντάσσονται με μη συνοπτικό παρελθοντικό χρόνο εκφράζουν ευχή απραγματοποίητη («Μακάρι να έβρεχε»). Βέβαια, στην περίπτωση αυτή η άρνηση είναι *μην*. Για άλλη μια φορά επισημάναμε πως στην περίπτωση αυτή από άλλες Γραμματικές η έγκλιση αναγνωρίζεται ως οριστική και από άλλες ως υποτακτική.

Αφού επανέλαβα αρκετές φορές τη συγκεκριμένη πρόταση, οι μαθητές/τριες παρατήρησαν ότι και τα παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία (τόνος της φωνής και κίνηση των χεριών) είναι φορείς τροπικότητας. Έπειτα, ένας εθελοντής μιμήθηκε διαφορετικές εκφορές (*Σήμερα θα βρέξει/ Άραγε θα βρέξει; /Και αν βρέξει;/ Μπορεί να βρέξει*) και οι μαθητές/τριες παρατήρησαν τους διαφορετικούς μορφασμούς και χειρονομίες ανάλογα με την τροπικότητα. Έτσι, υπενθυμίστηκε το γεγονός ότι παραγλωσσικά στοιχεία (όπως ο επιτονισμός) και εξωγλωσσικά (χειρονομίες, στάση σώματος κλπ.), τα οποία στον γραπτό λόγο εκφράζονται με τα σημεία στίξης, αποτελούν κι αυτά τροπικότητες (π.χ. πόσες πολλές σημασιολογικές παραλλαγές μπορεί να έχει η εκφώνηση «Σήμερα θα βρέξει» ανάλογα με τον επιτονισμό και τα παραγλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία που χρησιμοποιεί το υποκείμενο).

¹ Βλ. σχετικά Holton D., Mackridge P., Φιλιππάκη-Warburton E., *Γραμματική της ελληνικής γλώσσας*, 1999, σελ. 208: «Σε όλες τις περιπτώσεις, το ρήμα στην υποθετική πρόταση (με το *αν*) είναι στην οριστική (αρνητικό μόριο *δεν*)»

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

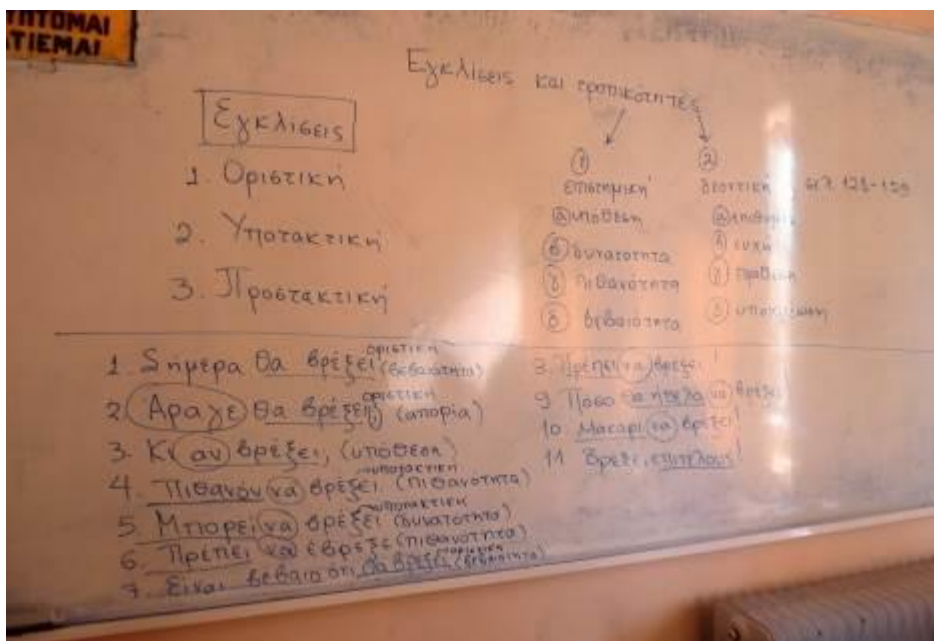
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

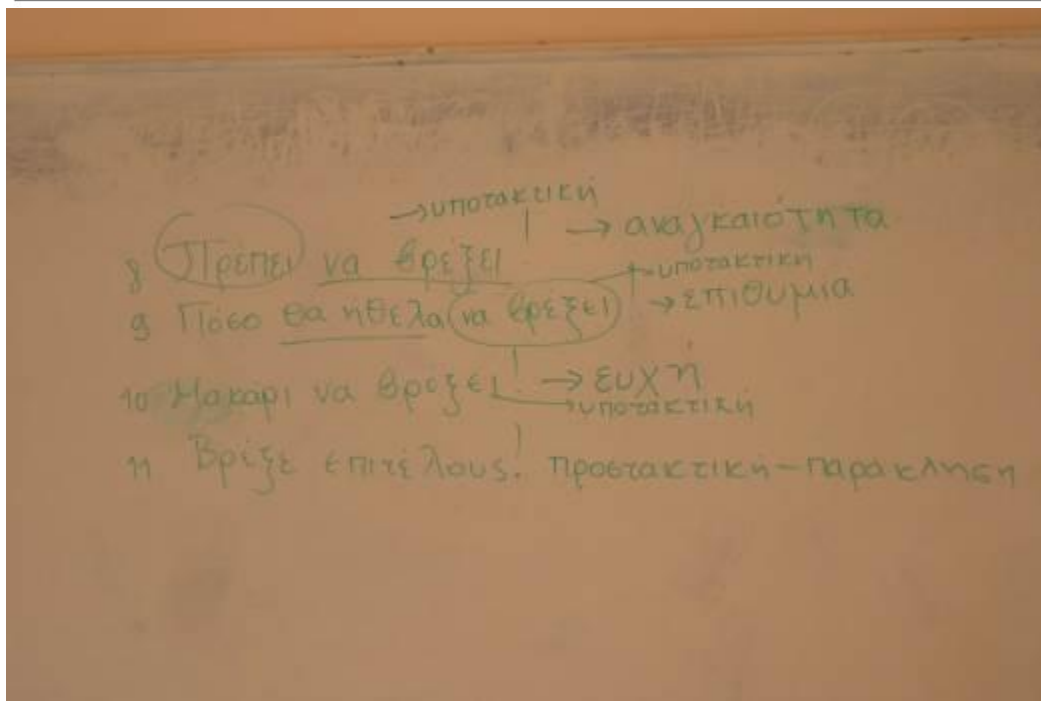
ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Εικόνα 2- Εγκλίσεις και τροπικότητες

Εικόνα 3- Εγκλίσεις και τροπικότητες με παραδείγματα

Εικόνα 4- Εγκλίσεις και τροπικότητες με παραδείγματα

Στην επόμενη (2η ώρα) οι μαθητές/τριες χωρίστηκαν σε τέσσερις ομάδες των τριών ατόμων, μία ομάδα των δύο ατόμων και μία ομάδα των τεσσάρων ατόμων και τους μοιράστηκαν τα φύλλα εργασίας για τις σκηνές και για την παρατήρηση των σκηνών. Τρεις ομάδες, σύμφωνα και με όσα προτείνει το συνταγμένο σενάριο, ορίστηκαν ως ομάδες δραματοποίησης και οι άλλες τρεις ως παρατηρητές των γλωσσικών και εξωγλωσσικών μέσων στις δραματοποιημένες διαλογικές σκηνές. Στις τρεις ομάδες δραματοποίησης έδωσα το δικαίωμα της επιλογής ανάμεσα σε δύο σκηνές και ξεκίνησαν να γράφουν τους διαλόγους, τους οποίους σχεδόν τελείωσαν.

Έκανα κάποιες παρεμβάσεις αναφορικά με το επικοινωνιακό πλαίσιο που τους θέτει το φύλλο εργασίας σε σχέση με τους ρόλους που πρέπει να αναπαραστήσουν (π.χ. αυστηρός καθηγητής, ο πρόεδρος του 15μελούς που προσπαθεί να τον μεταπεισει), διότι είδα ότι έβγαιναν εκτός επικοινωνιακού πλαισίου (σαν να μην είχαν διαβάσει τους ρόλους). Επίσης, εξήγησα στις ομάδες παρατήρησης αυτά που θα

έπρεπε να προσέξουν σύμφωνα με το φύλλο εργασίας και λόγω της αναγνωρισμένης δυσκολίας της παρακολούθησης του προφορικού λόγου πρότεινα για δική τους διευκόλυνση τα δύο μέλη της ομάδας να παρατηρούν τον δέκτη και το τρίτο τον πομπό ή αντίστροφα. Τέλος, επισήμανα ότι θα πρέπει να παρατηρήσουν και τη ρευστότητα του προφορικού διαλόγου έναντι του γραπτού που έχουν προετοιμάσει οι ομάδες και τελικά πόσο πιστές θα είναι οι εκφωνήσεις στον αρχικό γραπτό διάλογο.

Μια μαθήτρια με ρώτησε τι σχέση έχουν οι εγκλίσεις με τους διαλόγους που πρόκειται να δραματοποιήσουν. Της εξήγησα ότι το επικοινωνιακό πλαίσιο που τίθεται στο φύλλο εργασίας ανάλογα με τη σκηνή καθορίζει σε μεγάλο βαθμό την τροπικότητα και επομένως μέσω των δραματοποιήσεων θα κατανοήσουμε με ουσιαστικό τρόπο τη χρήση των εγκλίσεων ως φορέων τροπικότητας. Η συγγραφή των [διαλόγων](#) σχεδόν ολοκληρώθηκε. Οι ομάδες ζήτησαν ακόμη δέκα λεπτά για την τελική επεξεργασία στο επόμενο μάθημα.

Στο δίωρο που ακολούθησε (3η και 4η ώρα) έγιναν οι δραματοποιήσεις και οι σχετικές παρατηρήσεις από τις ομάδες παρατήρησης αλλά και από την ολομέλεια. Επειδή είχε προβλεφθεί η δυσκολία των παιδιών να παρακολουθήσουν τον προφορικό λόγο, οι δραματοποιήσεις βιντεοσκοπήθηκαν και προβλήθηκαν στον βιντεοπροβολέα. Έγιναν παρατηρήσεις για τη ρευστότητα του προφορικού λόγου και για τις διαφορές που υπήρχαν ανάμεσα στις δραματοποιήσεις και τους γραπτούς διαλόγους που είχαν παραδώσει ήδη τα παιδιά.

Η πρώτη ομάδα δραματοποίησε τον αυστηρό πατέρα και τον γιο που ζητάει να αργήσει να επιστρέψει το βράδυ στο σπίτι. Σχολιάστηκαν οι ήπιες κινήσεις του γιου και οι έντονες κινήσεις του πατέρα αλλά και ο έντονος τόνος της φωνής του. Αναφορικά με τις τροπικότητες σχολιάστηκαν η παράκληση του γιου (με υποτακτική) και η επιθυμία του / πρόθεση (με υποτακτική «θέλω κι εγώ να γυρίσω μετά τις 12»), η απαγόρευση του πατέρα με υποτακτική («δεν υπάρχει περίπτωση να γυρίσεις μετά τις 12»), η αποτροπή του πατέρα με υποτακτική και τη χρήση του *μη* («*μη* με θυμώνεις άλλο»), η υποχρέωση του γιου που δηλώνεται από τον πατέρα με

υποτακτική («είσαι υποχρεωμένος να με ακούς»). Όσον αφορά στο πρόσωπο τονίστηκε ότι μιλάνε στο β' ενικό λόγω της συγγενικής τους σχέσης, αλλά παρατηρήθηκε ότι οι τροπικότητες που χρησιμοποιήθηκαν κυρίως από τον πατέρα δείχνουν ότι η σχέση τους είναι σχέση εξουσίας πατέρα προς γιο και ανισότητας και το αποτέλεσμα μιας παρόμοιας επικοινωνίας μπορεί να οδηγήσει σε επιδείνωση των μεταξύ τους σχέσεων. Ο αυστηρός πατέρας αντικαταστάθηκε από έναν ήπιο πατέρα που δίνει την άδεια-δυνατότητα στον γιο του να πάει στο πάρτι (με υποτακτική «Μπορείς να πας παιδί μου»). Τονίστηκε ότι σε όλες τις περιπτώσεις (με εξαίρεση την πρόταση «μη με θυμώνεις άλλο») εντοπίζουμε την υποτακτική να εκφράζει διάφορες τροπικότητες (προσταγή, επιθυμία, υποχρέωση κτλ.) σε εξαρτημένες προτάσεις. Επισημάνθηκε, τέλος, ότι η υποτακτική σημαδεύεται τυπικά με τη χρήση των μορίων *ας* ή *να* και με την επιλογή του αρνητικού μορίου *μην*.

Παρόμοιες παρατηρήσεις έγιναν και στις άλλες δραματοποιήσεις. Στη δραματοποίηση σκηνής μεταξύ μελών δεκαπενταμελούς-διευθυντή υπογραμμίστηκαν η στάση σεβασμού των μαθητών προς τον διευθυντή αλλά και οι ήπιες χειρονομίες του τελευταίου. Ως προς τις τροπικότητες εντοπίστηκαν από την πλευρά του διευθυντή η απαγόρευση με οριστική («Η Β' τάξη δεν θα πάει εκδρομή») και από την πλευρά των μαθητών η υπόσχεση με οριστική («Σας υποσχόμαστε ότι θα αλλάξουμε τη συμπεριφορά μας») και η προτροπή-παράκληση με προστακτική («ζανασκεφτείτε το»). Για την επικοινωνία μεταξύ τους και για τον επικοινωνιακό στόχο οι μαθητές/τριες τόνισαν πως η επικοινωνία δεν έχει τελειώσει, αφού ακόμη το θέμα είναι υπό διαπραγμάτευση.

Στη δραματοποίηση μαθητή-καθηγήτριας σχολιάσαμε τη χρήση του μορίου *μακάρι* για την ευχή (για το μέλλον και το παρελθόν) και τη χρήση της υποτακτικής για έκφραση επιθυμίας έντονης ή ήπιας (*προτιμώ να...*) αλλά και τη δεοντική τροπικότητα που χρησιμοποιεί η καθηγήτρια («πρέπει να σέβεστε τους κανονισμούς του σχολείου»). Γενικά, τα παιδιά παρατήρησαν ότι στη συγκεκριμένη δραματοποίηση ο τόνος της φωνής του μαθητή, οι κινήσεις του αλλά και η εκφορά

του λόγου του ήταν τέτοια που δεν ταίριαζαν σε έναν μαθητή (μάλλον, όπως είπαν, πρόκειται για υπερβολική δραματοποίηση).

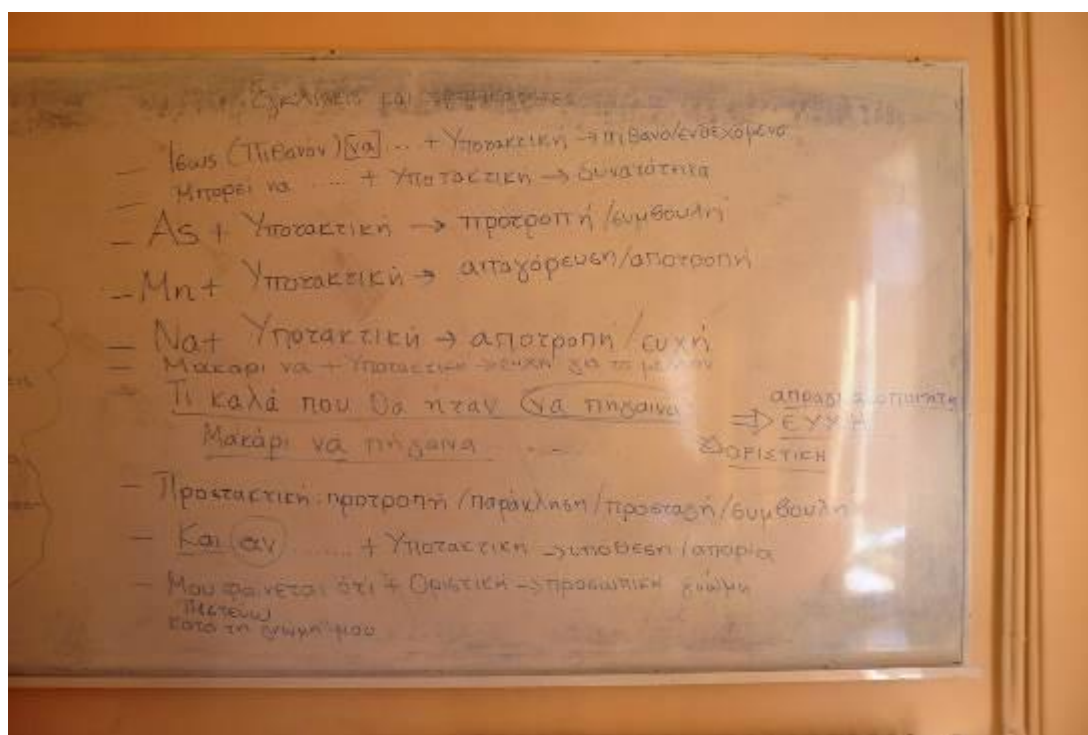
ΠΟΙΟΣ	ΔΕΚΕΙΣ	ΕΚΦΟΡΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΙΑΣ	ΜΕΣΑ ΠΡΩΤΟΥ ΓΛΩΣΣΙΚΑ-ΕΞΟΓΛΩΣΣΙΚΑ	ΜΕΣΑ ΔΕΥΤΗ ΓΛΩΣΣΙΚΑ-ΕΞΟΓΛΩΣΣΙΚΑ	ΣΧΕΣΗ ΣΥΝΟΜΙΛΗΤΩΝ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΓΙΟΣ	ΠΑΤΕΡΑΣ	αδελφός του πατέρα για να αρνηθεί	παρακλήση → υποτακτική ήπιες κινήσεις	απαγορευτική → υποτακτική αποτροπή → προστακτική υποχρέωση → υποτακτική έντονος-απειλητικές κινήσεις	ανιδρότητας	ΕΠΙΔΕΙΞΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΑΓΓΕΛΟΣ	ΔΟΥΛΟΙΝΤΑΣ	τριήμερη εκδρομή	επιθυμία → υποτακτική στάση έθνας μου προτροπή → προστακτική	οφιστική → απαγορευτική (έλαβα χερόνους) ήπιες χειρονομίες οριστική → υποχρέωση	ανιδρότητας	ΥΠΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ ΜΑΤΕΥΘΗ

Εικόνα 5- Σχόλια για δραματοποιημένους διαλόγους πατέρα-γιου, διευθυντή-δεκαπενταμελούς

ΠΟΙΟΣ	ΔΕΚΕΙΣ	ΕΚΦΟΡΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΙΑΣ	ΜΕΣΑ ΠΡΩΤΟΥ ΓΛΩΣΣΙΚΑ-ΕΞΟΓΛΩΣΣΙΚΑ	ΜΕΣΑ ΔΕΥΤΗ ΓΛΩΣΣΙΚΑ-ΕΞΟΓΛΩΣΣΙΚΑ	ΣΧΕΣΗ ΣΥΝΟΜΙΛΗΤΩΝ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ	ΜΑΘΗΤΗΣ	Επιβολή νευκίας/τάξης	προτροπή → προστακτική έντονος κινήσεις → βαράει το χέρι Προσταγή → Προστακτική Πραγματικά → οριστική υποχρέωση → υποτακτική (πρέπει να...)	μακάρι να + παρακλήση ελά χερόνους οριστική → απαράτηρητη ευχή επιθυμία → υποτακτική (προτίμω να...) έντονος κινήσεις → αχενία (αυτά)	αυθεντίας	ΕΝΤΑΘΗ ΕΠΙΔΕΙΞΗ

Εικόνα 6- Σχόλια για δραματοποιημένο διάλογο καθηγήτριας-μαθητή

Την 5η ώρα της εφαρμογής ανακεφαλαίωσαμε τα όσα συμπεράναμε για τις εγκλίσεις και τροπικότητες στο πλαίσιο των μαθημάτων που προηγήθηκαν και υπενθυμίσαμε τη σημασία των εξωγλωσσικών και παραγλωσσικών μέσων καθώς και τη σημασία των εγκλίσεων, τροπικών ρημάτων, επιρρημάτων, συνδέσμων και συνδυασμών συνδέσμων, μορίων, επιφωνημάτων για τη δήλωση της τροπικότητας του ρήματος.

Εικόνα 7- Ανακεφαλαίωση

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

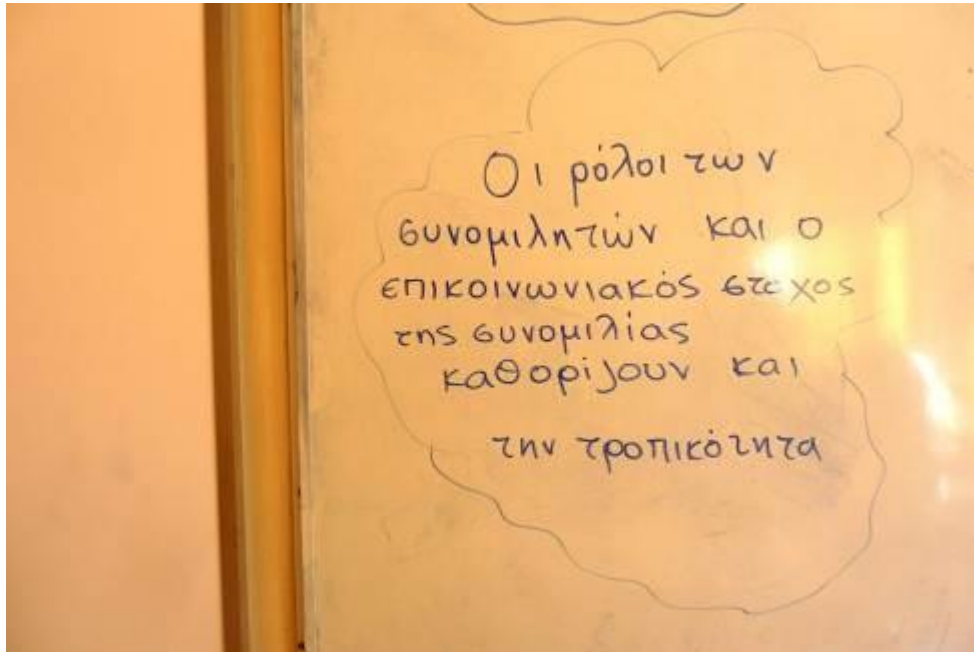
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

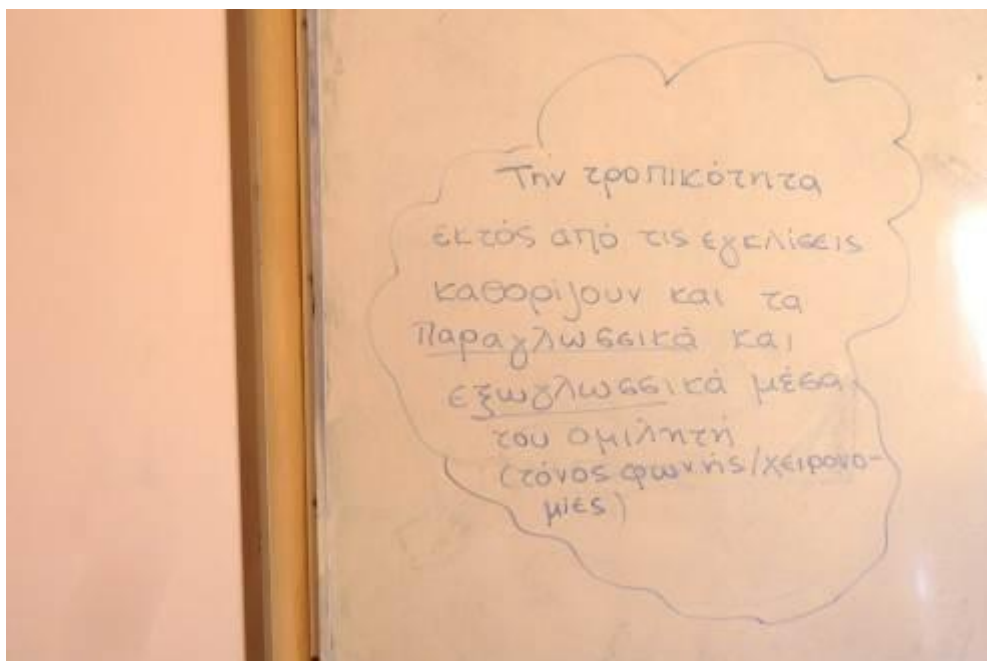
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Εικόνα 8- Ανακεφαλαίωση

Εικόνα 9- Ανακεφαλαίωση

Την 6η ώρα έδειξα στους μαθητές/τριες τη λειτουργία του wiki της τάξης για το μάθημα της Νεοελληνικής γλώσσας όπου δημιούργησα τη σελίδα [Εγκλίσεις και τροπικότητες](#) και ένα σχετικό θεωρητικό κείμενο. Ζήτησα από τους μαθητές/τριες να συμπληρώσουν παραδείγματα για τις διαφορετικές λειτουργίες των εγκλίσεων που καταγράφω στη θεωρία. Η 7η ώρα αναλώθηκε και πάλι σε διευκρινίσεις σχετικά με τη λειτουργία του wiki, δεδομένου ότι οι μαθητές/τριες δεν είχαν εργαστεί ποτέ σε αυτό το περιβάλλον. Το θεώρησα αναγκαίο, αφού τα παιδιά δεν είχαν καμιά επαφή στο παρελθόν και δεδομένου ότι θα το χρησιμοποιούμε από δω και πέρα. Κατά συνέπεια, η εφαρμογή σε μια τάξη που γνωρίζει το περιβάλλον του wiki θα είναι κατά δύο ώρες συντομότερη.

Το επόμενο δίωρο (8η και 9η ώρα) μελετήσαμε στην ολομέλεια τα κείμενα «[Τι δεν είναι η wikipedia](#)» και το κείμενο-απόσπασμα από τους όρους-υποχρεώσεις για την ασφάλεια στο [facebook](#). Κατά τη διάρκεια της μελέτης των δύο αυτών κειμένων έγιναν πολύ ενδιαφέρουσες παρατηρήσεις από τα παιδιά: εντοπίσανε το κειμενικό είδος (όροι-υποχρεώσεις μελών), την έγκλιση που χρησιμοποιούν οι συντάκτες (οριστική), το μετριοπαθές ύφος που προκύπτει από τη χρήση της οριστικής, το οποίο επιβάλλεται από την επικοινωνιακή περίσταση και τον επικοινωνιακό στόχο, δεδομένου ότι οι συντάκτες θέλουν να καλλιεργήσουν τη νοοτροπία της κοινότητας, αναγνωρίζουν την αδυναμία τους να επιβάλουν τους όρους και επιθυμούν τη συμβολή όλων για την ασφάλεια και την αποτελεσματική λειτουργία των δύο αυτών κοινοτήτων. Τέλος, οι μαθητές/μαθήτριες πρότειναν τρόπους μετασχηματισμού του κειμένου, προκειμένου να υιοθετηθεί ένα πιο αυστηρό ύφος και τη χρήση τροπικών ρημάτων και εκφράσεων όπως: επιβάλλεται να..., απαγορεύεται να..., δεν επιτρέπεται να..., είναι αναγκαίο να..., απαιτείται να..., είναι υποχρεωτικό να... κτλ.

Έγιναν και παρατηρήσεις σημαντικές σε επίπεδο κριτικού ψηφιακού γραμματισμού: οι μαθητές/τριες τόνισαν ότι τα συγκεκριμένα κείμενα παραπέμπουν σε κείμενα νομικής φύσεως, ότι δεν τα διαβάζουν ποτέ, ότι θα έπρεπε να προβάλλονται σε πιο ευδιάκριτη θέση στην οθόνη (π.χ. στη σελίδα του facebook η

επιλογή βρίσκεται πολύ κάτω στην οθόνη), ότι τα κείμενα θα έπρεπε να προσαρμοστούν, για να γίνονται αντιληπτά και από πιο μικρούς σε ηλικία χρήστες κτλ.

Επισκεφτήκαμε και τη σελίδα στο wiki της τάξης μας «Εγκλίσεις και τροπικότητες», η οποία είχε εμπλουτιστεί με παραδείγματα από τα παιδιά και σχολιάσαμε παραδείγματα που ήταν ενταγμένα σε λάθος κατηγορία. Τέλος, έγινε ο χωρισμός σε ομάδες, προκειμένου να επεξεργαστούν τα κείμενα συνεργατικά μέσω wiki και στη συνέχεια να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα της συνεργασίας τους στην ολομέλεια. Για τον σκοπό αυτό δημιούργησα project στο wiki όπου κοινοποίησα σε κάθε ομάδα το φύλλο εργασίας της. Οι ομάδες συναντήθηκαν εκτός σχολείου, επεξεργάστηκαν τα κείμενα με βάση τα φύλλα εργασίας και ολοκλήρωσαν τις εργασίες τους.

Τα επόμενα δύο δίωρα (10η, 11η, 12η και 13η ώρα) έγιναν οι παρουσιάσεις των εργασιών των ομάδων στο wiki και ο σχολιασμός τους στην ολομέλεια. Οι ομάδες στη συνέχεια διόρθωσαν τις [εργασίες](#) τους με βάση τις παρατηρήσεις αυτές.

Οι μαθητές/τριες αξιολογήθηκαν με βάση τη συμμετοχή τους στην ολομέλεια και τη συνεισφορά τους στη δημιουργία παραδειγμάτων στο wiki αλλά και με βάση τις εργασίες που έκαναν ως ομάδες. Σε όλη τη διάρκεια της εφαρμογής αξιολογούνταν ο βαθμός κατανόησης των όσων διδάχθηκαν και με συνεχείς ανατροφοδοτήσεις, επισημάνσεις και διορθώσεις καλύπτονταν τυχόν κενά στην κατανόηση.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α' ΦΑΣΗ

ΕΠΙΛΟΓΗ ΑΠΟ ΕΠΤΑ ΣΚΗΝΕΣ

ΣΚΗΝΗ 1

Η ομάδα σας θα αναλάβει να δραματοποιήσει μία σκηνή. Για τον σκοπό αυτό θα γράψετε τον σχετικό διάλογο, θα αποφασίσετε ποιοι θα αναλάβουν να τον δραματοποιήσουν στην ολομέλεια και θα δώσετε σχετικές σκηνοθετικές οδηγίες στους πρωταγωνιστές (π.χ. για κινήσεις, στάση σώματος, μορφασμούς, τόνο φωνής) για μια όσο το δυνατόν περισσότερο πετυχημένη απόδοση των ρόλων τους.

Σκηνή γονέα/παιδιού

Ρόλος Α: Είσαι 15 χρονών και σε έχουν προσκαλέσει σε ένα πάρτι. Θέλεις να γυρίσεις μετά τις 12 τα μεσάνυχτα και προσπαθείς να πείσεις τη μητέρα σου/τον πατέρα σου να σου επιτρέψει να γυρίσεις τόσο αργά.

Ρόλος Β: Είσαι μια αυστηρή μητέρα/ ένας αυστηρός πατέρας που απαγορεύεις στο γιο/την κόρη σου να επιστρέψει από το πάρτι μετά τις 11.00 το βράδυ τονίζοντας την υποχρέωσή του να υπακούσει στη μητέρα/στον πατέρα του και την πρόθεσή σου να τον/την τιμωρήσεις στην αντίθετη περίπτωση.

ΣΚΗΝΗ 2

Η ομάδα σας θα αναλάβει να δραματοποιήσει μία σκηνή. Για τον σκοπό αυτό θα γράψετε τον σχετικό διάλογο, θα αποφασίσετε ποιοι θα αναλάβουν να τον δραματοποιήσουν στην ολομέλεια και θα δώσετε σχετικές σκηνοθετικές οδηγίες στους πρωταγωνιστές (π.χ. για κινήσεις, στάση σώματος, μορφασμούς, τόνο φωνής) για μια όσο το δυνατόν περισσότερο πετυχημένη απόδοση των ρόλων τους.

Σκηνή γιατρού/ασθενούς

Ρόλος Α: Είσαι γιατρός και προσπαθείς να συμβουλέψεις έναν ασθενή σου ότι πρέπει να κόψει το κάπνισμα λόγω ενός σοβαρού προβλήματος υγείας που αντιμετωπίζει.

Ρόλος Β: Είσαι ασθενής και απέναντι στη σύσταση του γιατρού σου να κόψεις εντελώς το κάπνισμα λόγω ενός σοβαρού προβλήματος υγείας που αντιμετωπίζεις εκφράζεις την αδυναμία σου να ακολουθήσεις τις συστάσεις του και την πρόθεσή σου να καπνίζεις πολύ λιγότερο.

ΣΚΗΝΗ 3

Η ομάδα σας θα αναλάβει να δραματοποιήσει μία σκηνή. Για τον σκοπό αυτό θα γράψετε τον σχετικό διάλογο, θα αποφασίσετε ποιοι θα αναλάβουν να τον δραματοποιήσουν στην ολομέλεια και θα δώσετε σχετικές σκηνοθετικές οδηγίες στους πρωταγωνιστές (π.χ. για κινήσεις, στάση σώματος, μορφασμούς, τόνο φωνής) για μια όσο το δυνατόν περισσότερο πετυχημένη απόδοση των ρόλων τους.

Σκηνή καθηγητή / μαθητή

Ρόλος Α: Είσαι ένας αυστηρός καθηγητής που κάνεις παρατήρηση σε μαθητή σου για τη συμπεριφορά του υπενθυμίζοντάς του την υποχρέωσή του να σέβεται τον κανονισμό λειτουργίας του σχολείου.

Ρόλος Β: Είσαι ένας μαθητής που απέναντι στις αυστηρές παρατηρήσεις ενός καθηγητή σου σχετικά με τη συμπεριφορά σου στην τάξη εκφράζεις την επιθυμία σου για μεγαλύτερη κατανόηση εκ μέρους του και εκ μέρους του συλλόγου καθηγητών.

ΣΚΗΝΗ 4

Η ομάδα σας θα αναλάβει να δραματοποιήσει μία σκηνή. Για τον σκοπό αυτό θα γράψετε τον σχετικό διάλογο, θα αποφασίσετε ποιοι θα αναλάβουν να τον δραματοποιήσουν στην ολομέλεια και θα δώσετε σχετικές σκηνοθετικές οδηγίες στους πρωταγωνιστές (π.χ. για κινήσεις, στάση σώματος, μορφασμούς, τόνο φωνής) για μια όσο το δυνατόν περισσότερο πετυχημένη απόδοση των ρόλων τους.

Σκηνή αστυνομικού / αυτόπτη μάρτυρα

Ρόλος Α: Είσαι αστυνομικός που συντάσσεις την έκθεση ενός αυτοκινητιστικού ατυχήματος και ζητάς σχετικές πληροφορίες από έναν αυτόπτη μάρτυρα.

Ρόλος Β: Είσαι ένας αυτόπτης μάρτυρα που περιγράφεις με βεβαιότητα το συμβάν ενός αυτοκινητιστικού ατυχήματος απαντώντας σε σχετικές ερωτήσεις αστυνομικού που συντάσσει την έκθεσή του.

ΣΚΗΝΗ 5

Η ομάδα σας θα αναλάβει να δραματοποιήσει μία σκηνή. Για τον σκοπό αυτό θα γράψετε τον σχετικό διάλογο, θα αποφασίσετε ποιοι θα αναλάβουν να τον δραματοποιήσουν στην ολομέλεια και θα δώσετε σχετικές σκηνοθετικές οδηγίες στους πρωταγωνιστές (π.χ. για κινήσεις, στάση σώματος, μορφασμούς, τόνο φωνής) για μια όσο το δυνατόν περισσότερο πετυχημένη απόδοση των ρόλων τους.

Σκηνή εργαζομένου / εργοδότη

Ρόλος Α: Είσαι εργαζόμενος σε εργοστάσιο και ως εκπρόσωπος των εργαζομένων εκφράζεις την αναγκαιότητα να ληφθούν επιπλέον μέτρα ασφαλείας, προκειμένου να αποφευχθεί ένα πιθανό εργατικό ατύχημα στο μέλλον.

Ρόλος Β: Είσαι εργοδότης σε εργοστάσιο και απορρίπτεις κατηγορηματικά το αίτημα που εκφράζει εκπρόσωπος των εργαζομένων να ληφθούν επιπλέον μέτρα ασφαλείας, προκειμένου να αποφευχθεί ένα πιθανό εργατικό ατύχημα στο μέλλον.

ΣΚΗΝΗ 6

Η ομάδα σας θα αναλάβει να δραματοποιήσει μία σκηνή. Για τον σκοπό αυτό θα γράψετε τον σχετικό διάλογο, θα αποφασίσετε ποιοι θα αναλάβουν να τον δραματοποιήσουν στην ολομέλεια και θα δώσετε σχετικές σκηνοθετικές οδηγίες στους πρωταγωνιστές (π.χ. για κινήσεις, στάση σώματος, μορφασμούς, τόνο φωνής) για μια όσο το δυνατόν περισσότερο πετυχημένη απόδοση των ρόλων τους.

Σκηνή διευθυντή σχολείου / προέδρου του δεκαπενταμελούς μαθητικού συμβουλίου

Ρόλος Α: Είσαι διευθυντής σε σχολείο και αποκλείεις την πιθανότητα να πραγματοποιηθεί τριήμερη εκδρομή της Β΄ Γυμνασίου μετά από απόφαση του συλλόγου καθηγητών λόγω της ανάρμοστης συμπεριφοράς των μαθητών κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους.

Ρόλος Β: Είσαι εκπρόσωπος του δεκαπενταμελούς μαθητικού συμβουλίου και προσπαθείς να πείσεις τον διευθυντή να πραγματοποιηθεί η εκδρομή διαβιβιώνοντάς τον ότι η συμπεριφορά των μαθητών θα είναι υποδειγματική και δεν θα προκαλέσει κανένα πρόβλημα στους συνοδούς.

ΣΚΗΝΗ 7

Η ομάδα σας θα αναλάβει να δραματοποιήσει μία σκηνή. Για τον σκοπό αυτό θα γράψετε τον σχετικό διάλογο, θα αποφασίσετε ποιοι θα αναλάβουν να τον δραματοποιήσουν στην ολομέλεια και θα δώσετε σχετικές σκηνοθετικές οδηγίες στους πρωταγωνιστές (π.χ. για κινήσεις, στάση σώματος, μορφασμούς, τόνο φωνής) για μια όσο το δυνατόν περισσότερο πετυχημένη απόδοση των ρόλων τους.

Σκηνή πολίτη / δημοσίου υπαλλήλου

Ρόλος Α: Είσαι πολίτης που επισκέπτεται μια δημόσια υπηρεσία όπου απευθυνόμενος στον δημόσιο υπάλληλο που σε είχε εξυπηρετήσει την προηγούμενη μέρα του υπενθυμίζεις την πιθανότητα να έχει γίνει λάθος σε έγγραφο που έχει συνταχτεί από την υπηρεσία του και αναφέρεσαι στην αναγκαιότητα να διορθωθεί άμεσα το λάθος αυτό.

Ρόλος Β: Είσαι δημόσιος υπάλληλος που επιβεβαιώνεις τη θέση ενός πολίτη που είχες εξυπηρετήσει την προηγούμενη μέρα σχετικά με λάθος που έχει γίνει σε έγγραφο που έχει συνταχτεί από την υπηρεσία σου και τον διαβεβαιώνεις ότι το λάθος θα διορθωθεί άμεσα.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΩΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ

Όσο παρακολουθείτε τις δραματοποιήσεις των άλλων ομάδων κρατάτε σημειώσεις, προκειμένου να απαντήσετε στα ερωτήματα που ακολουθούν. Μετά το τέλος της δραματοποίησης θα συγκεντρώσετε τις παρατηρήσεις σας. Και στην περίπτωση αυτή θα δουλέψετε ομαδικά και θα καθορίσετε έναν γραμματέα που θα τις καταγράφει. Όσο κρατάτε σημειώσεις, μην ξεχνάτε ότι οι εγκλίσεις είναι σημαντικοί δείκτες της τροπικότητας (της υποκειμενικής στάσης, δηλαδή, των ομιλούντων απέναντι στην πραγματικότητα και απέναντι στους συνομιλητές τους) και ότι οι τροπικότητες εκφράζονται στα ελληνικά με έναν μεγάλο αριθμό γλωσσικών (π.χ. επιρρήματα, τροπικά ρήματα, συνδυασμοί συνδέσμων, εκφράσεις κ.τ.λ.) και εξωγλωσσικών στοιχείων (π.χ. ανασήκωμα ώμων, χειρονομίες κ.τ.λ.).

1. Ποιος είναι ο πομπός στη συγκεκριμένη επικοινωνιακή περίσταση;
2. Ποιος είναι ο δέκτης στη συγκεκριμένη επικοινωνιακή περίσταση;
3. Ποιος είναι ο σκοπός της συγκεκριμένης διαπροσωπικής επικοινωνίας;
4. Ποιοι είναι οι κοινωνικοί ρόλοι των συνομιλούντων;
5. Ποια γλωσσικά (ρήματα, εγκλίσεις ρημάτων, πρόσωπα ρημάτων, δείκτες ευγενείας, δείκτες τροπικότητας), παραγλωσσικά (επιτονισμός) και εξωγλωσσικά μέσα (χειρονομίες, στάση σώματος) χρησιμοποιεί ο πομπός, για να πετύχει τον σκοπό του; Ποιες τροπικότητες εκφράζει με τα μέσα αυτά;
6. Ποια είναι η στάση του δέκτη απέναντί του; Από ποια γλωσσικά (ρήματα, εγκλίσεις ρημάτων, πρόσωπα ρημάτων, δείκτες ευγενείας, δείκτες τροπικότητας), παραγλωσσικά (επιτονισμός) και εξωγλωσσικά μέσα (χειρονομίες, στάση σώματος) μέσα το καταλαβαίνουμε αυτό; Ποιες τροπικότητες εκφράζει με τα μέσα αυτά;
7. Τι συμπεράσματα μπορούμε να βγάλουμε με βάση τη διαπροσωπική επικοινωνία για τη σχέση των προσώπων που συνομιλούν; Πρόκειται για σχέση ισότητας / ανισότητας, αυθεντίας, αλληλεγγύης, οικεία, τυπική; Πού βασίζετε τα συμπεράσματά σας αυτά;

8. Ποια είναι τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης διαπροσωπικής επικοινωνίας στις σχέσεις μεταξύ των συνομιλούντων; Παραμένουν ίδιες, όπως τις εντοπίσαμε στην αρχή της επικοινωνίας, ή άλλαξαν ως αποτέλεσμα της μεταξύ τους επικοινωνίας;
9. Ποια είναι τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης διαπροσωπικής επικοινωνίας αναφορικά με τον επικοινωνιακό στόχο; Τελικά, αυτός επετεύχθη ή όχι;

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Β΄ ΦΑΣΗ

ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ- ΚΕΙΜΕΝΟ 1 Α & 1 Β

Θα διαβάσουμε προσεκτικά το κείμενο «Τι δεν είναι η Βικιπαίδεια» (από το 2. Περιεχόμενο το 2.3. [Η Βικιπαίδεια δεν είναι βάθρο](#)) και από την αρχική σελίδα του [facebook](#) (Όροι Δήλωση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων) το απόσπασμα 3. *Ασφάλεια*, προκειμένου να καταλήξουμε σε χρήσιμα συμπεράσματα σχετικά με τις εγκλίσεις και τις τροπικότητες που χρησιμοποιούν, για να καθορίσουν την πολιτική τους, η διαδικτυακή εγκυκλοπαίδεια Wikipedia και ένα από τα πιο διαδεδομένα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, το Facebook. Στη συνέχεια θα απαντήσουμε στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. Σε ποιο κειμενικό είδος ανήκουν τα συγκεκριμένα κείμενα;
2. Ποιος είναι ο συντάκτης των συγκεκριμένων κειμένων;
3. Σε ποιους απευθύνονται τα συγκεκριμένα κείμενα;
4. Ποιος είναι ο επικοινωνιακός στόχος των συγκεκριμένων κειμένων;
5. Ποια γλωσσικά μέσα (κυρίως εγκλίσεις και τροπικότητες), χρησιμοποιούν οι συντάκτες του κειμένου «Τι δεν είναι η Βικιπαίδεια», για να υπαγορεύουν στην κοινότητα τι επιτρέπεται και τι δεν επιτρέπεται να κοινοποιηθεί στο περιεχόμενο της Βικιπαίδεια; Σε τι συμπεράσματα μπορούμε να καταλήξουμε ως προς το ύφος που υιοθετούν οι συντάκτες του κειμένου και ως προς τις προθέσεις τους για τις σχέσεις που θέλουν να καλλιεργήσουν με τους άλλους χρήστες της Βικιπαίδεια;
6. Από την άλλη πλευρά ποια γλωσσικά μέσα χρησιμοποιούν οι συντάκτες των όρων χρήσης του facebook, προκειμένου να εξασφαλίσουν την συμβολή όλων, για να υπάρχει ασφάλεια στο Facebook; Σε τι συμπεράσματα μπορούμε να καταλήξουμε ως προς το ύφος που υιοθετούν οι συντάκτες του συγκεκριμένου κειμένου; Συνδέεται κατά τη γνώμη σας το ύφος που υιοθετούν με την παραδοχή τους ότι οι ίδιοι είναι αδύνατο να διαχειριστούν το

θέμα της ασφάλειας και ότι απαιτείται η συνεργασία όλων, προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος αυτός;

7. Εάν υιοθετούσατε ένα περισσότερο αυστηρό ύφος σε σχέση με τους συντάκτες των παραπάνω κειμένων, πώς θα τα μετασχηματίζατε δημιουργώντας δύο νέα κείμενα με τίτλο αντίστοιχα «Τα όχι της Βικιπαίδεια» και «Τα όχι του Facebook, για να είμαστε ασφαλείς»;

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΙΣ ΟΜΑΔΕΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Επισκεφτείτε την Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα (www.greek-language.gr). Στην ενότητα 01 → Νέα ελληνικά επιλέξτε Εργαλεία ☞ Σώματα κειμένων: Εφημερίδα «Μακεδονία» ☞ Σώμα κειμένων ☞ Κειμενικό είδος: Συμβουλή ☞ #0845.

Αφού διαβάσετε προσεκτικά το κείμενο «Η επιδερμίδα μας μετά το καλοκαίρι», να απαντήσετε στις ερωτήσεις που ακολουθούν και να αποθηκεύσετε τις απαντήσεις σας στον επεξεργαστή κειμένου. Στο πλαίσιο της ομάδας να κάνετε μια παρουσίαση των πορισμάτων σας στην ολομέλεια χρησιμοποιώντας το λογισμικό παρουσίασης.

1. Σε ποιο κειμενικό είδος ανήκει το συγκεκριμένο κείμενο;
2. Ποιος είναι ο συντάκτης του συγκεκριμένου κειμένου;
3. Σε ποιους απευθύνεται το συγκεκριμένο κείμενο;
4. Ποιος είναι ο επικοινωνιακός στόχος του συγκεκριμένου κειμένου;
5. Ποια γλωσσικά μέσα χρησιμοποιεί ο συντάκτης/συντάκτρια, προκειμένου να πείσει τους αναγνώστες για τη σοβαρότητα του θέματος που πραγματεύεται αλλά και να ευαισθητοποιήσει το κοινό σε σχέση με το θέμα που παρουσιάζει; Ποιες εγκλίσεις και τροπικότητες χρησιμοποιεί στην κάθε περίπτωση;
6. Πώς θα μετασηματίζατε το παραπάνω κείμενο, προκειμένου να γράψετε έναν σύντομο οδηγό περιποίησης προσώπου για το καλοκαίρι με τίτλο «Τι πρέπει να κάνετε για μια υγιή επιδερμίδα το καλοκαίρι»; Ποια έγκλιση χρησιμοποιήσατε κυρίως;

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Επισκεφτείτε την Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα (www.greek-language.gr). Στην ενότητα 01 → Νέα ελληνικά επιλέξτε Εργαλεία ☞ Σώματα κειμένων: Εφημερίδα «Μακεδονία» ☞ Σώμα κειμένων ☞ Κειμενικό είδος : Επιστημονική είδηση ☞ #0738.

Αφού διαβάσετε προσεκτικά το κείμενο «Όχι μόνο δεν κινδυνεύετε, αλλά ωφελείστε», να απαντήσετε στις ερωτήσεις που ακολουθούν και να αποθηκεύσετε τις απαντήσεις σας στον επεξεργαστή κειμένου. Στο πλαίσιο της ομάδας να κάνετε μια παρουσίαση των πορισμάτων σας στην ολομέλεια χρησιμοποιώντας το λογισμικό παρουσίασης.

1. Σε ποιο κειμενικό είδος ανήκει το συγκεκριμένο κείμενο;
2. Ποιος είναι ο συντάκτης του συγκεκριμένου κειμένου;
3. Σε ποιους απευθύνεται το συγκεκριμένο κείμενο;
4. Ποιος είναι ο επικοινωνιακός στόχος του συγκεκριμένου κειμένου;
5. Ποια γλωσσικά μέσα και τρόπους πειθούς χρησιμοποιεί ο συντάκτης/συντάκτρια, προκειμένου να προσδώσει στην είδηση τη βαρύτητα και τη βεβαιότητα ενός επιστημονικού γεγονότος; Ποια έγκλιση ως επί το πλείστον χρησιμοποιεί και για ποιο λόγο; Πού παρατηρείτε εξαιρέσεις και για ποιο λόγο;
6. Πώς θα μετασχηματίζατε το παραπάνω κείμενο, προκειμένου να συμβουλευέστε μία έγκυο γυναίκα για τη γυμναστική που πρέπει να κάνει κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης της; Ποια έγκλιση χρησιμοποιήσατε κυρίως;

ΚΕΙΜΕΝΟ 4

Επισκεφτείτε την Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα (www.greek-language.gr). Στην ενότητα 01 → Νέα ελληνικά επιλέξτε Εργαλεία ☞ Σώματα κειμένων: Εφημερίδα «Μακεδονία»☞ Σώμα κειμένων☞ Κειμενικό είδος : Γαστρονομία ☞ #0095.

Αφού διαβάσετε προσεκτικά το απόσπασμα από το κείμενο «Ανιχνεύοντας την αρμονία κρασιών και εδεσμάτων», να απαντήσετε στις ερωτήσεις που ακολουθούν και να αποθηκεύσετε τις απαντήσεις σας στον επεξεργαστή κειμένου. Στο πλαίσιο της ομάδας να κάνετε μια παρουσίαση των πορισμάτων σας στην ολομέλεια χρησιμοποιώντας το λογισμικό παρουσίασης.

1. Σε ποιο κειμενικό είδος ανήκει το συγκεκριμένο κείμενο;

2. Ποιος είναι ο συντάκτης του συγκεκριμένου κειμένου;
3. Σε ποιους απευθύνεται το συγκεκριμένο κείμενο;
4. Ποιος είναι ο επικοινωνιακός στόχος του συγκεκριμένου κειμένου;
5. Σε ορισμένα σημεία το κείμενο λαμβάνει χαρακτήρα αξιώματος ως προς τις πληροφορίες που μας δίνει ο συντάκτης του για τους συνδυασμούς εδεσμάτων και κρασιών, ενώ σε άλλα σημεία ο αξιωματικός χαρακτήρας υποχωρεί δίνοντας το περιθώριο της δυνατότητας επιλογής. Να εντοπίσετε τα σχετικά σημεία και τα γλωσσικά μέσα (κυρίως εγκλίσεις και τροπικότητες), που χρησιμοποιεί ο συντάκτης, προκειμένου να προσδώσει αυτές τις σημασιολογικές λειτουργίες στο κείμενό του.
6. Πώς θα μετασχηματίζατε το παραπάνω κείμενο, αν απευθυνόμενος σε μια φίλη σας /σε έναν φίλο σας του δίνατε συμβουλές, ώστε να κάνει τις σωστές επιλογές για συνδυασμούς κρασιών και εδεσμάτων που θα του προσφέρουν μια εξαιρετική γευστική εμπειρία; Ποια έγκλιση χρησιμοποιήσατε κυρίως;

ΚΕΙΜΕΝΟ 5

Επισκεφτείτε την Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα (www.greek-language.gr). Στην ενότητα 01 → Νέα ελληνικά επιλέξτε Εργαλεία ☞ Σώματα κειμένων: Εφημερίδα «Τα Νέα»☞ Σώμα κειμένων☞ Κειμενικό είδος : Διαφήμιση ☞ #4248, #3755, # 4296.

Αφού διαβάσετε προσεκτικά τα κείμενα «Πολεμήστε τον πόλεμο», «Φορητός υπολογιστής για επιχειρηματίες», «Οι δεινόσαυροι επιτίθενται», να απαντήσετε στις ερωτήσεις που ακολουθούν και να αποθηκεύσετε τις απαντήσεις σας στον επεξεργαστή κειμένου. Στο πλαίσιο της ομάδας να κάνετε μια παρουσίαση των πορισμάτων σας στην ολομέλεια χρησιμοποιώντας το λογισμικό παρουσίασης.

1. Σε ποιο κειμενικό είδος ανήκουν τα συγκεκριμένα κείμενα;
2. Ποιοι είναι οι συντάκτες των κειμένων αυτών;
3. Σε ποιο κοινό απευθύνονται το καθένα από τα παραπάνω κείμενα;
4. Ποιος είναι ο επικοινωνιακός στόχος των κειμένων αυτών;

5. Ποια γλωσσικά μέσα (κυρίως εγκλίσεις και τροπικότητες) χρησιμοποιούν οι συντάκτες των παραπάνω κειμένων, προκειμένου να πείσουν το κοινό στο οποίο απευθύνονται για τις σημαντικές ιδιότητες του προϊόντος ή της υπηρεσίας που προωθούν; Διαπιστώνετε κάποιες διαφοροποιήσεις ως προς τις γλωσσικές επιλογές που κάνουν ανάλογα με το κοινό στο οποίο απευθύνονται και γιατί κατά τη γνώμη σας;
6. Πώς θα μετασχηματίζατε ένα από τα παραπάνω κείμενα (όποιο εσείς επιλέξετε), αν αναλαμβάνατε ως διαφημιστής/ διαφημιστρια να κάνετε μια καταχώριση σε εφημερίδα που θα συνδύαζε λόγο και εικόνα. Ποιες διαφορές παρατηρείτε σε σχέση με το αντίστοιχο κείμενο; Ποιο «κείμενο» σας φαίνεται περισσότερο επικοινωνιακό και γιατί;

ΚΕΙΜΕΝΟ 6

Επισκεφτείτε την Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα (www.greek-language.gr). Στην ενότητα 01 → Νέα ελληνικά επιλέξτε Εργαλεία ☞ Σώματα κειμένων: Μακεδονία»☞ Σώμα κειμένων☞ Κειμενικό είδος : Σχόλιο ☞ #1684.

Αφού διαβάσετε προσεκτικά το κείμενο «Ιπτάμενα φύλλα, δηλητηριασμένα βέλη», να απαντήσετε στις ερωτήσεις που ακολουθούν και να αποθηκεύσετε τις απαντήσεις σας στον επεξεργαστή κειμένου. Στο πλαίσιο της ομάδας να κάνετε μια παρουσίαση των πορισμάτων σας στην ολομέλεια χρησιμοποιώντας το λογισμικό παρουσίασης.

1. Σε ποιο κειμενικό είδος ανήκει το συγκεκριμένο κείμενο;
2. Ποια είναι η ιδιότητα του συντάκτη του κειμένου αυτού;
3. Σε ποιο κοινό απευθύνεται το συγκεκριμένο κείμενο;
4. Ποιος είναι ο επικοινωνιακός στόχος του κειμένου αυτού;
5. Ποια γλωσσικά μέσα (κυρίως εγκλίσεις και τροπικότητες) και ποια μέσα πειθούς χρησιμοποιεί ο συντάκτης του παραπάνω κειμένου, προκειμένου να προειδοποιήσει το κοινό στο οποίο απευθύνεται για την επικινδυνότητα των

διαφημιστικών φυλλαδίων για τα ταχυφαγεία (fast food) και τις επιπτώσεις στην υγεία και την οικογενειακή ζωή του σύγχρονου Έλληνα;

6. Πώς θα μετασχηματίζατε το παραπάνω κείμενο, αν στο πλαίσιο μιας εκστρατείας ενημέρωσης για τους κινδύνους του γρήγορου φαγητού κάνατε μια καταχώριση στην ηλεκτρονική εφημερίδα του σχολείου σας που θα συνδύαζε λόγο και εικόνα; Ποιες διαφορές παρατηρείτε σε σχέση με το αντίστοιχο κείμενο; Ποιο «κείμενο» σας φαίνεται περισσότερο επικοινωνιακό και γιατί;

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Σε άλλες εκδοχές, πιο σύντομες, η εφαρμογή του σεναρίου μπορεί να περιοριστεί στην πρώτη φάση διδασκαλίας και στην εξαγωγή σχετικών συμπερασμάτων στην ολομέλεια βάσει των παρατηρήσεων των μαθητών/τριών που προκύπτουν από τις δραματοποιήσεις. Σε μια άλλη εκδοχή μπορεί να εφαρμοστεί μόνο η δεύτερη φάση διδασκαλίας με τη μελέτη της χρήσης των εγκλίσεων και τροπικότητων σε διαφορετικά κειμενικά είδη.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Στη συγκεκριμένη εφαρμογή ως βασικό πρόβλημα μπορούμε να εντοπίσουμε τις πολλές διδακτικές ώρες (4) που χρειάστηκαν για τις παρουσιάσεις των εργασιών και γενικά τη μεγάλη απόκλιση ανάμεσα στις ώρες που προβλέφθηκαν κατά τη σύνταξη του σεναρίου (8 διδακτικές ώρες) και σε αυτές που χρειάστηκαν κατά την εφαρμογή του (13 διδακτικές ώρες). Βέβαια, οι μαθητές/μαθήτριες ήρθαν σε επαφή με διαφορετικά κειμενικά είδη, αλλά η μεγάλη καθυστέρηση είναι ένα αδιαμφισβήτητο γεγονός, ενώ η εφαρμογή του σε 8 ώρες κρίνεται μάλλον αδύνατη. Επομένως, προτείνεται για εξοικονόμηση χρόνου σε μια μελλοντική εφαρμογή η μελέτη από τις ομάδες στη δεύτερη φάση να περιοριστεί σε δύο έως τρία κείμενα και οι παρουσιάσεις να γίνουν πιο σύντομα. Εκτός από την καθυστέρηση στις παρουσιάσεις το γεγονός ότι αναλώθηκαν δύο διδακτικές ώρες, για να γνωρίσουν οι μαθητές/τριες το περιβάλλον wiki, αποτέλεσε άλλον έναν παράγοντα καθυστέρησης.

Επιπλέον, η άσκηση μετασχηματισμού που υπάρχει στο τέλος του κάθε φύλλου εργασίας που αφορά στα κειμενικά είδη δεν έγινε εύκολα κατανοητή από τα παιδιά. Θα πρέπει να αναδιατυπωθεί με μεγαλύτερη σαφήνεια και με πιο συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο.

Όσον αφορά στον τρόπο με τον οποίο εργάστηκαν οι ομάδες (με συναντήσεις στο σπίτι και στο wiki) κρίνεται ότι αυτό βοήθησε στην εξοικονόμηση διδακτικού χρόνου, όμως, αν η μελέτη των σχετικών κειμένων γινόταν στο εργαστήριο πληροφορικής, η συνεχής παρακολούθηση και η ενίσχυση από τον διδάσκοντα θα είχαν ως αποτέλεσμα την αποφυγή δυσερμηνειών και λαθών από την πλευρά των παιδιών. Οι διορθώσεις γίνανε, βέβαια, και κατά τις παρουσιάσεις και στο wiki.

Αναμφισβήτητα, η λειτουργία των εγκλίσεων στα κειμενικά είδη αποτελεί δύσκολο αντικείμενο διερεύνησης για μαθητές/τριες Γυμνασίου, όμως μέσω της συγκεκριμένης εφαρμογής οι μαθητές/τριες κατανόησαν ότι δεν πρέπει να δίνουν στεγανές απαντήσεις ως προς τη λειτουργία των εγκλίσεων, αλλά πρέπει να σκέφτονται πώς τις χρησιμοποιεί ο συντάκτης του κειμένου και σε τι αποσκοπεί με τη χρήση τους (π.χ. η χρήση οριστικής στη διαφήμιση για το game «Πάρκο δεινοσαύρων» να μεν υπηρετεί την περιγραφή ενός πάρκου, από την άλλη όμως η περιγραφή αυτή, όπως παρατήρησαν τα παιδιά, εξιτάρει τη φαντασία μας και ουσιαστικά μας παρακινεί να αγοράσουμε το παιχνίδι). Επομένως, δεδομένου ότι οι μαθητές/τριες κατανόησαν τη βαθιά σημασιολογική λειτουργία των εγκλίσεων, η εφαρμογή του συγκεκριμένου σεναρίου κρίνεται επικοινωνιακή διδακτικά.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βεκρής, Α. 2012. Η οικογένεια με τη γλώσσα των κόμικς. Νεοελληνική Γλώσσα Β' Γυμνασίου. Διδακτικό σενάριο στο πλαίσιο της Δράσης 62 του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας.

Holton, D., P. Mackridge & Φιλιππάκη-Warburton. 1999. *Γραμματική της Ελληνικής Γλώσσας*. Αθήνα: Πατάκης.

Kalantzis, M. & B. Cope, 2001. Πολυγραμματισμοί. *Εγκυκλοπαιδικός οδηγός για τη γλώσσα*: 214-216.

http://www.greek-language.gr/greekLang/studies/guide/thema_e2/index.html

[16-07-2013]

Κλαίρης, Χ. & Γ. Μπαμπινιώτης. 2005. *Γραμματική της Νέας Ελληνικής. Δομολειτουργική-Επικοινωνιακή*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Κουτσογιάννης, Δ. & Μ. Αλεξίου. 2012. *Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32^{ης} συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ.

Κωστούλη, Τ. 2001. Κειμενοκεντρική προσέγγιση και γλωσσικό μάθημα. *Εγκυκλοπαιδικός οδηγός για τη γλώσσα: 230-233*. Θεσσαλονίκη: ΚΕΓ.

http://www.greek-language.gr/greekLang/studies/guide/thema_e5/index.htm

[16-07-2013]

Λύκου, Χ. χ.χ. «Η συστημική λειτουργική Γραμματική του Μ.Α.Κ. Halliday».

<http://www.komvos.edu.gr/periodiko/periodiko2nd/articles/print/lykoy/index.htm>

[16-07-2013]

Μητσοκοπούλου, Β. 2001. Γραμματισμός. *Εγκυκλοπαιδικός οδηγός για τη γλώσσα: 209-213*. Θεσσαλονίκη: ΚΕΓ.

http://www.greek-language.gr/greekLang/studies/guide/thema_e1/index.html

[16-07-2013]

Νέο Πρόγραμμα Σπουδών, 2011. *Πρόγραμμα Σπουδών για τη Διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας & της Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο*. ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα)- Νέο Πρόγραμμα Σπουδών. Αθήνα.

<http://digitalschool.minedu.gov.gr/info/newps/%CE%93%CE%BB%CF%8E%CF%83%CF%83%CE%B1%20-%20%CE%9B%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%84%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B1/%CE%9D%CE%B5%CE%BF%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20%CE%93%CE>

[%BB%CF%8E%CF%83%CF%83%CE%B1%20%CE%BA%CE%B1%CE%B9%20%CE%9D%CE%B5%CE%BF%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20%CE%9B%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%84%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B1%20%E2%80%94%20%CE%94%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CE%93%CF%85%CE%BC%CE%BD%CE%AC%CF%83%CE%B9%CE%B](#)
[F.pdf](#)

[16-07-2013]

Νεοελληνική Γλώσσα Β' Γυμνασίου, Βιβλίο εκπαιδευτικού.

http://www.pi-schools.gr/books/gymnasio/glossa_b/EKPAIDEU/1-104.PDF

[16-07-2013]

Τσαγγαλίδης, Α. 2012. Ρηματικές κατηγορίες για την περιγραφή της ΝΕ: χρόνοι, εγκλίσεις και τι άλλο; In Z.Gavriilidou, Α. Efthymiou, Ε. Thomadaki & Ρ.Kambakis-Vougiouklis (eds), *Selected papers of the 10th International Congress of Greek Language*, 1164-1169. Komotini/ Greece: Democritus Un. Of Thrace.

<http://www.icgl.gr/files/greek/114-1164-1169.pdf>

[16-07-2013]

Χατζησαββίδης, Σ. & Α. Χατζησαββίδου. 2011. *Γραμματική Νέας Ελληνικής Γλώσσας Α', Β', Γ' Γυμνασίου*. Εκδόσεις Μεταίχμιο.

http://www.pi-schools.gr/books/gymnasio/grammatiki_a_b_c/s_1_200.pdf

[16-07-2013]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1 Α (ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ)

Περιεχόμενο

Η Βικιπαίδεια δεν είναι αδιάκριτη συλλογή πληροφοριών. Το να είναι κάτι αλήθεια ή απλώς χρήσιμο δεν καθιστά αυτομάτως κάτι κατάλληλο για ένταξη σε μια εγκυκλοπαιδεία. Παρόλο που υπάρχει μια συνεχιζόμενη συζήτηση για την εγκυκλοπαιδικότητα αρκετών κατηγοριών καταχωρήσεων, η συναίνεση είναι ότι τα ακόλουθα αποτελούν καλά παραδείγματα για το τι δεν είναι η Βικιπαίδεια [...]

Η Βικιπαίδεια δεν είναι βάθρο

Η Βικιπαίδεια δεν είναι βάθρο ομιλιών, πεδίο μάχης, ή ένα όχημα για προπαγάνδα και διαφήμιση. Αυτό ισχύει για τα λήμματα, τις κατηγορίες, τα πρότυπα, τις σελίδες συζητήσεων, καθώς και τις σελίδες χρηστών. Ως εκ τούτου, το περιεχόμενο που φιλοξενείται στην Βικιπαίδεια δεν είναι:

1. **Προπαγάνδα, υπεράσπιση ή στρατολόγηση πάσης φύσεως, εμπορική, πολιτική, θρησκευτική ή άλλη.** Φυσικά, ένα λήμμα μπορεί να αναφέρεται αντικειμενικά σε τέτοια πράγματα, όσο η προσπάθεια γίνεται για να περιγραφεί το θέμα από μια ουδέτερη άποψη. Ίσως θέλετε να ξεκινήσετε ένα [ιστολόγιο](#) ή να επισκεφθείτε ένα forum, εάν θέλετε να πεισθούν οι πολίτες για τα πλεονεκτήματα των αγαπημένων σας απόψεων.
2. **Γνώμη για τρέχοντα ζητήματα ή την πολιτική.** Αν και τρέχοντα ζητήματα και η πολιτική μπορεί να ανασκαλεύουν πάθη και να δελεάζουν τους ανθρώπους να υποστηρίζουν με πάθος την οπτική τους γωνία, η Βικιπαίδεια δεν είναι το μέσο για αυτό. Τα λήμματα πρέπει να είναι ισορροπημένα σε καταχωρίσεις, ιδίως για θέματα της επικαιρότητας, σε μια λογική προοπτική, και να αντιπροσωπεύουν μια ουδέτερη οπτική γωνία. Επιπλέον, οι συντάκτες της Βικιπαίδειας πρέπει να προσπαθήσουν να γράφουν λήμματα που δεν θα πέσουν γρήγορα σε αχρηστία. Το Wikinews, ωστόσο, επιτρέπει τα σχόλια στα λήμματα του.
3. **Σκανδαλοθηρία ή κουτσομπολιό.** Αν και λεπτομέρειες σχετικά με την προσωπική ζωή των ανθρώπων και σκέψεων μπορεί περιστασιακά να παρέχουν σημαντικές ή σχετικές πληροφορίες με το θέμα, πιο συχνά οι συντάκτες τις συμπεριλαμβάνουν ως σκανδαλιστικές ή διασκεδαστικές προτάσεις, ή γιατί προσωπικά βρίσκουν το κουτσομπολιό πιο ενδιαφέρον από το πραγματικό αντικείμενο του λήμματος. Κουτσομπολιόστικες πληροφορίες θα πρέπει να εξετάζονται προσεκτικά: αξιόπιστες δευτερογενείς πηγές πρέπει να τις

αντιμετωπίζουν ως σημαντικές για την κατανόηση του θέματος ή το πρόσωπο που εμπλέκεται.

4. **Αυτοπροβολή.** Μπορεί να είναι δελεαστικό να γράψετε για τον εαυτό σας ή τις δράσεις στις οποίες έχετε ισχυρή προσωπική συμμετοχή. Ωστόσο, να θυμάστε ότι τα πρότυπα για τα εγκυκλοπαιδικά λήμματα ισχύουν σε τέτοιες σελίδες ακριβώς όπως σε κάθε άλλη, συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσης να διατηρείτε μια ουδέτερη άποψη, το οποίο είναι δύσκολο όταν γράφετε για εσάς. Το να δημιουργείτε υπερβολικά άφθονου δεσμούς και αναφορές σε αυτοβιογραφικά λήμματα είναι απαράδεκτο.
5. **Διαφήμιση.** Άρθρα για εταιρείες και προϊόντα είναι γραμμένα σε μια [αντικειμενική και αμερόληπτη μορφή](#). Τα θέματα λημμάτων πρέπει να είναι επαληθεύσιμα από τρίτους, ώστε λήμματα σχετικά με το πολύ μικρές ή τις τοπικές εταιρείες είναι τυπικά απαράδεκτα. Εξωτερικοί σύνδεσμοι σε εμπορικούς οργανισμούς είναι αποδεκτοί, εφόσον αφορούν σημαντικούς οργανισμούς που συνδέονται με ένα θέμα. Η Βικιπαίδεια δεν προωθεί οργανώσεις ούτε τρέχει εταιρικά προγράμματα. Όσοι κάνουν προώθηση σκοπών ή γεγονότων, ή εκδίδουν ανακοινώσεις και δελτία τύπου, ακόμη και αν είναι μη εμπορική, θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν ένα φόρουμ εκτός της Βικιπαίδειας για να το πράξουν. Μη παρενοχλητικές δηλώσεις γνώμης σχετικά με τις εσωτερικές πολιτικές και κατευθυντήριες γραμμές της Βικιπαίδειας μπορούν να γίνονται στις σελίδες χρήστη, εφόσον έχουν σχέση με την τρέχουσα και μελλοντική λειτουργία του εγχειρήματος.

ΚΕΙΜΕΝΟ 1 Β (ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ) [Απόσπασμα από Όρους Facebook]

Ασφάλεια

Καταβάλλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια προκειμένου να διατηρήσουμε το Facebook ασφαλές, ωστόσο δεν μπορούμε να παρέχουμε καμία σχετική εγγύηση. Για να διατηρήσουμε την ασφάλεια του ιστοτόπου Facebook, χρειαζόμαστε τη συμβολή σας, η οποία περιλαμβάνει την ανάληψη από μέρους σας των εξής δεσμεύσεων:

1. Δεν θα δημοσιεύετε μη εξουσιοδοτημένες εμπορικές πληροφορίες (όπως ανεπιθύμητη ηλεκτρονική αλληλογραφία) στο Facebook.
2. Δεν θα συλλέγετε περιεχόμενο ή πληροφορίες χρηστών ή δεν θα έχετε με οποιονδήποτε άλλο τρόπο πρόσβαση στο Facebook χρησιμοποιώντας αυτοματοποιημένα μέσα (όπως προγράμματα συλλογής πληροφοριών):

harvesting bot, ρομπότ, "αράχνες" [spiders ή scrapers]), χωρίς την προηγούμενη άδειά μας.

3. Δεν θα συμμετέχετε σε παράνομες δραστηριότητες μάρκετινγκ πολλαπλών επιπέδων, όπως σχήματα πυραμίδας, μέσω του Facebook.
4. Δεν θα ανεβάζετε ιούς ή άλλους κώδικες κακόβουλης λειτουργίας.
5. Δεν θα χρησιμοποιείτε τις πληροφορίες σύνδεσης ή πρόσβασης σε λογαριασμό που ανήκει σε τρίτο πρόσωπο.
6. Δεν θα τρομοκρατείτε, απειλείτε ή παρενοχλείτε οποιονδήποτε χρήστη.
7. Δεν θα δημοσιεύετε περιεχόμενο το οποίο: περιλαμβάνει εχθρική φρασεολογία, απειλητικό ή πορνογραφικό υλικό, υποκινεί τη βία ή περιέχει γυμνές εικόνες και έντονες ή αδικαιολόγητες σκηνές βίας.
8. Δεν θα αναπτύσσετε και δεν θα διαχειρίζεστε εφαρμογές τρίτων με περιεχόμενο το οποίο σχετίζεται με τη χρήση αλκοόλ, την αναζήτηση γνωριμιών ή άλλο περιεχόμενο μόνο για ενηλίκους (συμπεριλαμβανομένων διαφημιστικού υλικού), χωρίς την εφαρμογή των κατάλληλων περιοριστικών μέτρων βάσει ηλικίας.
9. Σε περίπτωση που διαφημίζετε ή παρέχετε διαγωνισμούς, προσφορές ή λαχειοφόρες κληρώσεις ("προωθητικές ενέργειες") στο Facebook, οφείλετε να τηρείτε τις [Οδηγίες προώθησης](#) και να συμμορφώνεστε με την ισχύουσα νομοθεσία.
10. Δεν θα χρησιμοποιείτε το Facebook για οποιαδήποτε παράνομη, παραπλανητική, κακόβουλη ενέργεια ή διακριτική μεταχείριση.
11. Δεν θα προβείτε σε καμία ενέργεια που θα μπορούσε να απενεργοποιήσει, να υπερφορτώσει ή να εμποδίσει τη σωστή λειτουργία ή την εμφάνιση του Facebook, όπως επιθέσεις που αφορούν άρνηση υπηρεσίας ή παρεμβολές στην απόδοση σελίδων ή σε οποιαδήποτε άλλη λειτουργία του Facebook.
12. Δεν θα διευκολύνετε και δεν θα ενθαρρύνετε οποιαδήποτε παραβίαση της παρούσας Δήλωσης ή των πολιτικών μας.

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Η επιδερμίδα μας, μετά το καλοκαίρι

Το πρόσωπο γερνά πιο γρήγορα από το σώμα

Φέτος, περάσαμε ένα πολύ θερμό καλοκαίρι, με έντονη ηλιακή ακτινοβολία και έτσι το δέρμα μας έχει υποστεί ξηρασία ή και μικρές βλάβες.

Τώρα το φθινόπωρο, το σώμα χρειάζεται ένα καλό peeling που θα το ανανεώσει και θα το καθαρίσει από τα νεκρά κύτταρα.

Ένα καλό σαπούνι, ένα γαλάκτωμα σώματος ή κρέμα, ανάλογα με την ποιότητα της επιδερμίδας, συντελεί οπωσδήποτε στην ευεξία και στη σφριγηλότητά του.

Εκείνο, όμως, που παρατηρείται, είναι ότι το πρόσωπο γηράσκει πιο γρήγορα απ' ό,τι το σώμα. Το σώμα έχει μια φυσική υποστήριξη, διότι μεταξύ δέρματος και μυών υπάρχει η περιτονία και έτσι το δέρμα πέφτει στην περιτονία και όχι πάνω στους μυς.

Το πρόσωπο, καθώς δεν έχει κάλυψη μυών από περιτονία, αλλά και δεν προστατεύεται με ρούχα, είναι εκτεθειμένο στον ήλιο, στον αέρα, στο κρύο και σε όλες τις κλιματολογικές αλλαγές που συντελούνται στη φύση.

Η επιδερμίδα του προσώπου είτε είναι λιπαρή είτε ξηρή, απαιτεί, λοιπόν, περισσή φροντίδα. Κάνουμε peeling, χρησιμοποιώντας μείγμα από μια κουταλιά σούπας φρέσκο γάλα, πλήρες, με πέντε σταγόνες ελαιόλαδου. Το αλείφουμε στο πρόσωπο και στο λαιμό και αφήνουμε το μείγμα τρία λεπτά. Μετά αρχίζουμε να το τρίβουμε με τα δάχτυλά μας και αφού εξαφανίσουμε όλα τα κύτταρα τα νεκρά, που μοιάζουν με μακαρονάκια, πλένουμε το πρόσωπο με χλιαρό νερό και το σκουπίζουμε καλά.

Στη συνέχεια αλείφουμε την επιδερμίδα του προσώπου και του λαιμού, με χυμό ενός λεμονιού, αν είναι λιπαρό, ή με το χυμό ενός ροδάκινου, αν το δέρμα είναι ξηρό.

Όταν θα στεγνώσει ο χυμός και αρχίζει να τραβά, τοποθετούμε στο ξηρό δέρμα αντί για κρέμα, αγελαδινό φρέσκο βούτυρο, και στο λιπαρό γιαούρτι. Το γιαούρτι βοηθάει και στη χαλάρωση της επιδερμίδας.

Στο ρυτιδωμένο πρόσωπο η τοποθέτηση ασπράδι αυγού, χτυπημένου, κάνει θαύματα, ενώ στο νεανικό δέρμα -προληπτικά-, αλλά και για τη λάμψη του βοηθάει η απόλειψη χυμού ντομάτας ή αγγουριού (για τη λιπαρή επιδερμίδα) και για την ξηρή πολτός αβοκάντου.

Η περιποίηση της επιδερμίδας μας με όλες αυτές τις πρακτικές μεθόδους, που αναφέραμε, θα πρέπει να γίνεται μια φορά την εβδομάδα, δίχως τη χρησιμοποίηση κρέμας, εκείνη την ημέρα, ούτε πριν αλλά ούτε και μετά την κούρα.

Τώρα, αν το δέρμα του προσώπου παρουσιάζει ηλιογήρανση, φωτογήρανση, λεκέδες, πανάδες, χαλάρωση, μαύρα στίγματα, σπυράκια, σημάδια κ.ά. τότε μόνο ο ειδικός μπορεί να βοηθήσει ή και να τα εξαφανίσει.

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΓΚΥΜΟΣΥΝΗ

Όχι μόνο δεν κινδυνεύετε, αλλά ωφελείστε

Η γυμναστική κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης παλαιότερα θεωρούνταν κάτι που θα μπορούσε να βάλει σε κίνδυνο την πορεία της κύησης και τη ζωή του εμβρύου. Παρ' όλα αυτά, νέες έρευνες έχουν ανατρέψει αυτή τη θεωρία και έχουν αποδείξει ότι όχι μόνο δεν είναι επικίνδυνα, αλλά είναι και απαραίτητη.

Η επιβεβαίωση αυτή έγινε από την καθηγήτρια γυμναστικής Χέδερ Νούτιγκ, η οποία όχι μόνο δε σταμάτησε να κάνει τις δουλειές που έκανε πριν από την εγκυμοσύνη της, αλλά συνέχισε και να γυμνάζεται κανονικά για τους πρώτους επτά μήνες της κύησης.

"Συνήθιζα να κάνω αεροβική γυμναστική και να προσπαθώ με αυτό τον τρόπο να ελέγγω το βάρος μου. Επίσης έκανα μπαλέτο και πάνω από όλα έκανα

χαλαρωτικές ασκήσεις. Πάντα όμως ήμουν προσεκτική και φρόντιζα να μην ξεπερνάω τα όρια, γιατί είχα ευθύνη και για μια άλλη ζωή", δήλωσε η κ. Νούτιγκ.

Συγκεκριμένα είδη ασκήσεων, όπως είναι η έντονη αεροβική ή οι ασκήσεις για τη μείωση βάρους, θεωρούνται ιδιαίτερα επικίνδυνες και οι γιατροί παλαιότερα έθεταν περιορισμούς στην ένταση και στη διάρκειά τους. Τα τελευταία χρόνια όμως δηλώνουν ότι όλοι αυτοί οι περιορισμοί δεν είναι απαραίτητοι.

"Ανακαλύψαμε πως το να μετριάζουμε την άσκηση μείωνε τους κινδύνους", τόνισε η γιατρός Μαριάν Χατς, ενώ εξήγησε ότι αυτό συμβαίνει γιατί μειώνεται το ενδεχόμενο να προκληθούν πρόωρες γέννες.

Παράλληλα, μια νέα έρευνα απέδειξε ότι η άσκηση σε αυτή τη φάση της ζωής της γυναίκας μπορεί να έχει και κάποια πλεονεκτήματα. "Η άσκηση που γίνεται τρεις ή τέσσερις ώρες την εβδομάδα, όπως για παράδειγμα το κολύμπι ή η αεροβική, αυξάνει τις πιθανότητες για μια έγκυο να γεννήσει κανονικά στις 40 εβδομάδες κύησης", υπογράμμισε η ίδια.

Ερευνητές επίσης κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η άσκηση είναι ασφαλής ακόμα και για τις γυναίκες με ιστορικό αποβολών. "Στην πραγματικότητα", δήλωσε η Χατς, "πολλές μελέτες έδειξαν ότι η άσκηση μετά από ιατρική συμβουλή μπορεί να είναι ωφέλιμη στις γυναίκες με διαβήτη".

Όπως συμβαίνει σε πολλές περιπτώσεις, έτσι και για τη γυμναστική οι ειδικοί συνιστούν "μια δόση κοινής λογικής", δηλαδή προτείνουν να μη γίνεται οποιαδήποτε μορφή άσκησης σε μεγάλη "ποσότητα", να υπάρχει αύξηση των θερμίδων που καταναλώνονται σε ημερήσια βάση και να διατηρείται κανονικά το σωματικό βάρος. Επίσης συνιστούν να αποφεύγονται οι ασκήσεις που απαιτούν ισορροπία, γιατί μια πιθανή πτώση μπορεί να θέσει σε κίνδυνο και τη μητέρα και το παιδί.

ΚΕΙΜΕΝΟ 4

Ο ΟΙΝΟΥ... ΚΑΙ ΓΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑΣ ΛΟΓΟΣ

Ανιχνεύοντας την αρμονία κρασιών και εδεσμάτων

Χημικού-Οινολόγου

[...] Και καταρχάς, ας σκεφτούμε το τι ακριβώς εννοούμε όταν αναφερόμαστε στη γευστική αρμονία. Σαφώς, θέλουμε να περιγράψουμε τη δημιουργία ενός γευστικού συνόλου όπου δε θα υπερισχύει ούτε το κρασί, αλλά ούτε και το έδεσμα. Τα δύο στοιχεία θα βρίσκονται σε ισορροπία και θα αλληλοσυμπληρώνονται.

Μόλις δημιουργήσαμε ένα αξίωμα! (Προτείνω να μην το ονομάσουμε "κανόνα" φοβούμενη την αντίδραση και μόνο στην έννοια της λέξης). Το αξίωμα της ομοιότητας των συστατικών που συνιστούν το γευστικό μας σύνολο. Και για να γίνει απόλυτα κατανοητό ας δούμε ορισμένες εφαρμογές του.

Πρώτα απ' όλα στα χρώματα των εδεσμάτων και των κρασιών. Χωρίς να έχουμε επιστημονικές αποδείξεις, παρά μόνο ενδείξεις που έχουν όμως δημιουργηθεί από τη μακρόχρονη εμπειρία, μπορούμε να θεωρήσουμε πως συνδυάζονται αρμονικά, πιάτα και κρασιά τα οποία γειτονεύουν στη χρωματική παλέτα. Σας αναφέρω τα λευκά κρασιά που ταιριάζουν καλύτερα με τα λευκά κρέατα (το αρνάκι και τα πουλερικά), με τα ψάρια, με τις λευκές σάλτσες. Τα ερυθρά κρασιά αντίστοιχα, με το που θα σερβιριστούν στο ποτήρι τους, μας προδιαθέτουν θαρρείς για κόκκινο κρέας και σκούρες σάλτσες.

Θα συνεχίσω με τον κόσμο των αρωμάτων. Εδώ το αξίωμα μας προτρέπει να αναζητήσουμε παρόμοιες μυρωδιές στο κρασί και στο πιάτο. Ορθώς! Σκεφτείτε το πόσο όμορφα συνδυάζονται ένα λευκό κρασί με έντονο φρουτώδες άρωμα και ένα φαγητό που στη συνταγή του περιέχονται αχλάδια, ροδάκινα ή μήλα. Προσπαθήστε να ανακαλέσετε από την... αρωματική σας μνήμη, την "καπνιστή" γεύση του σολομού ή του τυριού μετσοβόνη. Δε συμφωνείτε πως δένει πανέμορφα με τον αντίστοιχα "καπνιστό" χαρακτήρα ενός λευκού κρασιού που έχει περάσει λίγο από βαρέλι; Όσο για τα κινήγια που μοσχοβολούν μπαχαρικά, σας βλέπω σχεδόν να

στρέφεστε στα κόκκινα κρασιά τα οποία η παλαιώσή τους τα έχει προικίσει με αντίστοιχα πικάντικα αρώματα.

Και φτάσαμε στη γεύση. Σύμφωνα πάντα με το αξίωμά μας, τα πιάτα που έχουν γλυκές και υπόγλυκες γεύσεις θα αναζητήσουν τον όμοιο τους σ' ένα ελαφρώς γλυκίζον κρασί ή έστω σε κάποιο ελαφρύ που έχει χαμηλή οξύτητα. Διότι εάν το κρασί μας είναι έντονο, ζωηρό, τότε θα κάνει καλύτερα παρέα με ένα λεμονάτο φαγητό ή και με κάποιο αρκετά λιπαρό. Στην τελευταία περίπτωση βέβαια, ίσως χρειαστεί να αναμετρηθεί και με κάποιο ρωμαλέο κόκκινο με άφθονες τανίνες.

[...] Στη συνέχεια, σειρά έχει ο καιρός, το κλίμα, η εποχή του χρόνου. Θυμηθείτε το ζεστό καλοκαίρι που μόλις περάσαμε! Όλοι μας φυσικά, αναζητούσαμε δροσιστικά φαγητά και θέλαμε εξίσου δροσερά λευκά κρασιά για να τα συνοδεύσουμε. Αντίθετα, σκεφτείτε το χειμώνα που βρίσκεται προ των πυλών. Τι άλλο σας έρχεται στο μυαλό για συνοδός μιας αχνιστής, δυναμωτικής φασολάδας από ένα κρασί του Αμυνταίου και της Γουμένισσας;

Μην υποτιμάτε όμως και το ρόλο του περιβάλλοντος. Διότι άλλη διάθεση έχουμε στο σπίτι μας, στη γνώριμή μας κουζίνα όπου θα πιούμε το καθημερινό μας κρασί και άλλη όταν δεχόμαστε στο φωταγωγημένο καθιστικό ή όταν γιορτάζουμε με δείπνο στο ακριβό ρεστοράν. Τελείως φυσιολογικό λοιπόν και το να διαλέξουμε διαφορετικά κρασιά [...]

ΚΕΙΜΕΝΟ 5

ΔΙΚΤΥΟ

Α. «Πολεμήστε τον πόλεμο»

Π.Θ.Κ.

Γιατί να αγοράσετε τα διάφορα μικροδώρα σας από ένα οποιοδήποτε μαγαζί και να μην τα αποκτήσετε από «Το δεύτερο χέρι» και τα χρήματά σας να πάνε σε ανθρώπους που υποφέρουν σε διάφορες γωνιές του κόσμου; Το Ελληνικό Καραβάνι Αλληλεγγύης - μη κερδοσκοπική, μη κυβερνητική ανθρωπιστική οργάνωση που

σκοπός της είναι να «πολεμήσει τον πόλεμο» - έφτιαξε ένα μαγαζάκι. «Το δεύτερο χέρι» το ονόμασε (Φειδίου 14-16, στη στοά) και μπορείτε να βρείτε ωραία δωράκια που τα έχουν χαρίσει επώνυμοι και μη και, φυσικά, τα αγοράζει όποιος θέλει. Με μια βασική διαφορά: τα χρήματα από αυτές τις αγορές συγκεντρώνονται και πάνε στα παιδιά της Παλαιστίνης, στη Βοσνία - Ερζεγοβίνη, στην Αφρική και όπου αλλού ο κόσμος υποφέρει. Αν, λοιπόν, έχετε πράγματα που τα χορτάσατε, όπως βιβλία, παιδικά παιχνίδια, είδη λαϊκής τέχνης, κεντήματα, καλλιτεχνικές δημιουργίες, αντικες, γυαλικά, συλλεκτικά είδη, κοσμήματα, δώστε τα στο «Δεύτερο χέρι». Θα πιάσουν τόπο.

ΗΡΘΕ

Β. Φορητός υπολογιστής για επιχειρηματίες

ΕΥΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΟΥ

Ο νέος φορητός υπολογιστής της NEC διατίθεται στην Ελλάδα. Το μοντέλο Versa P700 απευθύνεται κυρίως σε επιχειρηματίες που βρίσκονται συχνά εκτός γραφείου. Περιλαμβάνει τις λειτουργίες ενός επιτραπέζιου υπολογιστή, διαθέτει επεξεργαστή Mobile Intel Pentium 4-M, επεκτάσιμη μνήμη DDR-SDRAM και αποθηκευτικό χώρο μέχρι 80GB. Είναι ιδανική λύση για επεξεργασία 3D γραφικών σε πραγματικό χρόνο και δημιουργία multimedia animations, αφού διαθέτει μεγάλη χωρητικότητα στον σκληρό δίσκο και ισχυρή μνήμη. Στα χαρακτηριστικά του επίσης συμπεριλαμβάνονται ικανότητες επεξεργασίας βίντεο και οθόνη 15 ιντσών, ενσωματωμένο μόντεμ, μίνι κάρτα δικτύου, ενώ διατίθεται προαιρετικά και με ενσωματωμένο LAN και bluetooth για ασύρματη διασύνδεση. Τέλος, δύο υποδοχές USB 2.0 και δύο υποδοχές για κάρτες PCMC1A διευκολύνουν τη σύνδεση του notebook με εξωτερικά και περιφερειακά μέσα. Το μοντέλο VERSA P700 με τις ακόλουθες προδιαγραφές κοστίζει 1.999 ευρώ: 15" TFT OXGA, Intel 845M-Chipset, Pentium IV-M 1.8Ghz/512Kb, 256MB DDR, 30 GB Hdd, Win Xp Pro Doc, CD-ROM, Integrated 56K V92 Modem, Integrated 10.100 LAN. Για πληροφορίες,

απευθυνθείτε στη διεύθυνση <http://www.nec-online.com> και στο email info@interfrontiers.com.

Γ. Οι δεινόσαυροι επιτίθενται

Jurassic Park: Operation Genesis

Σχεδιάστε και διαχειριστείτε ένα πάρκο δεινοσαύρων, όπως το ονειρεύτηκαν οι πρωταγωνιστές του Τζουράσικ Παρκ, με το νέο παιχνίδι που συνδυάζει δράση, περιπέτεια και προσομοίωση. Οι δεινόσαυροι παρουσιάζονται με τρισδιάστατη τεχνολογία. Ο παίκτης μπορεί να πάρει μέρος σε 12 αποστολές στο πάρκο. Περιλαμβάνει ρεαλιστικά μοντέλα 25 διαφορετικών ειδών δεινοσαύρων, από τον τρομακτικό Τυραννόσαυρο μέχρι τον επικίνδυνο Τρικέρατο. Το πάρκο περιέχει διάφορες κλιματολογικές ζώνες, κάτι που ανεβάζει τον βαθμό δυσκολίας. Κι όλα αυτά, υπό τους ήχους της αυθεντικής μουσικής του πολυβραβευμένου Τζον Γουίλιαμς. Το πρόγραμμα κοστίζει 44,99 ευρώ.

ΚΕΙΜΕΝΟ 6

Ιπτάμενα φύλλα, δηλητηριασμένα βέλη

Τα περίφημα φεϊγβολάν, δηλαδή τα διαφημιστικά που κατά δεκάδες πλέον βρίσκουμε κάτω από τις πόρτες μας, όσο πάνε βελτιώνονται.

Του Αλέξη Ν. Δερμεντζόγλου alex_derm@freemail.gr

Εκτοξεύονται συνεχώς, πετούν ύπουλα, με ένα μικρό, υπόκωφο σφύριγμα, λες και είναι βέλη που εκσφενδονίζονται από έναν αόρατο εχθρό. Φσσςς, Φσσςς στο στόχο, βρίσκουν το μικρό κενό, εκεί στη χαραμάδα και κείτονται στα πόδια μας, αψευδείς μάρτυρες πως ο χώρος μας αλώθηκε, το οχυρό έπεσε, είμαστε ευένδοτοι, θα πέσουμε μοιραία.

Είναι μια ιστορία που θυμίζει τα αόρατα βέλη του "Αγκίρε", όλα στο αόρατο, αλλά τα αποτελέσματα κοντά μας, τα εισπράττουμε χειροπιαστά.

Αναφέρομαι στα περίφημα φείγβολάν (στην κυριολεξία φύλλα που πετούν), δηλαδή τα διαφημιστικά που κατά δεκάδες πλέον βρίσκουμε κάτω από τις πόρτες μας και όσο πάνε βελτιώνονται.

Έγχρωμο χαρτί, βέλβετ, φρεσκοτυπωμένα, διαφημίζουν την ταχυφαγία (το αγγλοσαξονικό fast-food). Γύρος, σουβλάκια, παντσέτες, ρωσική, μπιφτέκια, κοτόπουλα ψητά, μακαρονάδες και βέβαια πίτσες πέφτουν κάτω από τις πόρτες μας, περιμένουν υπομονετικά την παράδοσή μας.

Δεν θα 'ναι σήμερα, δε θα 'ναι αύριο, θα 'ναι σε δέκα μέρες, οι πολιορκητές έχουν υπομονή. Πολλοί ένοικοι τα κρατούν, έχουν κάνει τόμους με 30-40 απ' αυτά, με τα τηλέφωνα έτοιμα, λες και είναι πυροβόλα έτοιμα να κανονιοβολήσουν και να εκτοξεύσουν λίπη, ξύγκια, χοληστερίνη, ίσως και διοξίνη, ποιος γνωρίζει;

Τα φύλλα που πετούν για να συνοδεύσουν τα έπαια πετρόντα. Καθετί, κάθε συσσώρευση διαθέτει και την κοινωνιολογική σημασία, ερμηνεία και στατιστική εξήγησή του.

Πώς εξηγούνται τα ιπτάμενα φύλλα, λοιπόν; Οι στατιστικές δείχνουν πως τα Ελληνόπαιδα τρέφονται στην πλειοψηφία με αυτά τα εδέσματα και βάζουν υποψηφιότητα για παχυσαρκία (που ήδη υπάρχει), αυξημένη πίεση, αυξημένες τιμές χοληστερόλης και πιθανά καρδιακά ή εγκεφαλικά επεισόδια τα επόμενα 20-40 χρόνια. Αυτή είναι η αποτίμηση της υγείας και του κόστους της που συνοδεύεται αυτομάτως από την κακή αγωγή, την όχι σωστή οικογενειακή πληροφόρηση και επικοινωνία.

Η επόμενη πληροφορία προέρχεται από την κοινωνιολογία της εργασίας που μετατρέπεται επιδημικά σε υπερεργασία. Το επιχείρημα αφοπλιστικό: "Μα όταν γυρίζω ξεθεωμένη στις 6 στο σπίτι και σε δώδεκα ώρες θα ξαναφύγω για δουλειά, λογικό δεν είναι να συμβουλευτώ τα ιπτάμενα φύλλα για φαγητό;" (Σημείωση: γράφοντας και μερικά έξτρα έξοδα για γυμναστήρια που αναπαράγουν το φαύλο κύκλο "δεν φθάνουν τα χρήματα", άντε κι άλλη δουλειά).

Η τελευταία και πιο ουσιαστική κατ' εμέ πληροφορία που μεταβιβάζουν τα φέιγβολάν αφορά τη νέα διαμορφωθείσα ψυχολογία του συναισθήματος και την εθιμική μας συμπεριφορά, κατ' επέκταση την εθνική μας ταυτότητα.

Τα ταχυφαγεία δεν βλάπτουν σοβαρά μόνο τη σωματική υγεία (αυτό είναι αποδεδειγμένο πλέον), αλλά και την επικοινωνιακή, ψυχολογική και συναισθηματική δομή της οικογένειας και κατ' επέκταση της χώρας.

Ο καθένας στην οικογένεια αλλού, ο τέντζερης αδειανός και "πάρε μια κότα" ή "μια πίτσα" με λίγη ρωσική, συνοδεύει τη διάλυση της επιθυμίας να προσφέρεις αλλά και να λειτουργείς μαζί του, να συνδυάζεις τη γεύση με την απόλαυση της συνύπαρξης. Τα ελληνικά σπίτια διαλύονται συνεχώς και τα ταχυφαγεία απλώς εκφράζουν αυτό το σύμπτωμα.

Κάθε σπίτι που διαλύεται εθιμικά ως σαβουάρ και μνήμη παρελθόντος εκφράζει και την κοινωνική φυλλορροή, τη μετατροπή της χώρας μας σε κάτι άλλο. Αυτό δεν είναι πρόοδος αλλά άλωση και κατάκτηση από τα ιπτάμενα δηλητηριασμένα βέλη.